

Premiepensionen: Pensionsspararna och pensionärerna 2021

Mars 2022 | PUBLIKATION

Denna rapport ger en sammanfattning av pensionsspararnas och pensionärernas kapital inom premiepensionen och dess värdeutveckling i slutet av 2021. Den visar också statistik över de som har kvar förvalet AP7 Såfa respektive de som har gjort ett eget fondval och de mest valda fonderna på fondtorget. Även statistik om de pensionärer som valt traditionell försäkring ingår.

Rapporten uppdateras årligen. Syftet är att följa premiepensionens utveckling och spararnas aktivitet på fondtorget.

Innehåll

1. Premiepensionssystemet i siffror - övergripande

2. Pensionsspararna

2.1 Fördelning av premiepensionskapitalet

2.2 Värdeutveckling för pensionssparare

2.2.1 Värdeutveckling för nya sparare vars pensionsrätter inte har placerats

2.2.2 Värdeutveckling under 2021

2.2.3 Värdeutveckling sedan inträde

3. Pensionärerna

3.1 Fördelning av premiepensionskapitalet i olika försäkringsformer

3.2 Värdeutveckling för pensionärer

3.2.1 Värdeutveckling under 2021

3.2.2 Värdeutveckling sedan start

3.3 Utbetalning av premiepension och beloppsnivåer

3.3.1 Beloppsnivåer i premiepensionen

4. Fonder och fondval i fondförsäkringen

4.1 De mest valda fonderna

4.2 Hållbara fonder och koldioxidrisk på fondtorget

4.3 Pensionsspararnas och pensionärernas aktivitet i fondförsäkringen

4.3.1 Fondbyten under 2021

4.3.2 Fondbyten och värdeutveckling under 2021

Bilagor

Bilaga 1 Om dataunderlaget

Bilaga 2 Om avkastningsmått för fondförsäkringen

Rapporten i korthet

- Premiepensionssystemet omfattade vid årsskiftet 7 998 400 personer, 6 205 200 pensionssparare och 1 790 700 pensionärer. Det sammanlagda värdet på pensionsspararnas och pensionärernas premiepensionskonton var 2 120 miljarder kronor, vilket motsvarar 265 000 kronor i genomsnitt. Det sammanlagda värdet ökade med 30,2 procent jämfört med motsvarande tidpunkt 2020.
- Av totalt förvaltad kapital inom fondförsäkring var 44 procent placerat i statens förvalsalternativ AP7 Såfa.
- Av pensionsspararna hade ungefär 2,6 miljoner gjort ett eget fondval, vilket motsvarade cirka 41 procent av pensionsspararna.
- Bland pensionsspararna hade män i genomsnitt 14 procent mer på premiepensionskontot än kvinnor.
- Pensionssparare som var kvar i förvalet AP7 Såfa hade en genomsnittlig värdeutveckling under 2021 på 31,2 procent medan de som hade ett eget fondval hade en genomsnittlig värdeutveckling på 27,9 procent.
- Andelen som gjorde ett fondbyte ökade från 4,3 procent 2020 till 4,6 procent 2021. Andelen män som har gjort minst ett fondbyte under 2021 var 5,5 procent, motsvarande andel bland kvinnor var 3,7 procent.
- Högst genomsnittlig värdeutveckling 2021 hade de som var kvar i förvalet. Genomsnittet var lägst för dem som gjorde 6 till 10 fondbyten under året, men spridningen i värdeutveckling var större.
- Av pensionärerna var det knappt 20 procent som hade valt traditionell försäkring.

Om dataunderlaget till rapporten

Rapporten baseras i huvudsak på registeruppgifter om alla individer som omfattas av premiepensionssystemet. I bilaga 1 finns en närmare beskrivning av de data som ligger till grund för rapporten.

Om inget annat anges i rapporten är det uppgifter per den 31 december 2021 som utgör underlag till rapporten. Uppgifter om antal är i regel avrundade till närmaste tusental och uppgifter om värde är avrundade till miljoner eller tusentals kronor. Det innebär att avrundade summor ibland inte är summan av avrundade termer. Uppgifter som anges inom parentes avser motsvarande uppgifter för 2020.

1. Premiepensionssystemet i siffror - övergripande

Premiepensionen är den fonderade delen av det allmänna pensionssystemet. Varje år avsätts 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten till den inkomstgrundade ålderspensionen. Av dessa avsätts 2,5 procentenheter till premiepensionen. Dessa medel kallas för premier och förvaltas i tillfällig förvaltning av Pensionsmyndigheten till dess att de överförs till spararnas konton i respektive premiepensionsförsäkring. Det görs en gång per år, efter att pensionsrätterna har fastställts.

Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepensionen och förvaltar premiepensionskapitalet för pensionsspararnas och pensionärernas räkning. Dessa har möjlighet att välja hur deras premiepensionskapital ska placeras.

I fondförsäkring kan man välja att placera premierna i det statliga förvalet AP7 Såfa eller i fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg. AP7 Såfa är en fondportfölj som anpassas efter spararens ålder och är utformad för att passa ett långsiktigt pensionssparande. För den som inte gör ett eget val placeras premierna i AP7 Såfa.

Under utbetalningstiden finns möjlighet att flytta premiepensionskapitalet till en traditionell försäkring med en förvaltning som Pensionsmyndigheten ansvarar för. Premiepension i form av traditionell försäkring utgörs av ett garanterat belopp som utbetalas livet ut. Utöver det kan ett tilläggsbelopp utbetalas som beror på hur förvaltningen utvecklas.

När en pensionssparare eller pensionär avlider fördelas premiepensionskapitalet i form av arvsvinster till övriga som har en premiepensionsförsäkring. Det finns möjlighet att teckna efterlevandeskydd till make/sambo i samband med att man första gången ansöker om utbetalning av premiepension, om vissa förutsättningar är uppfyllda. Efterlevandeskydd innebär att utbetalningarna från premiepensionen blir något lägre eftersom de även ska räcka till efterlevande make/sambo. Även tilldelningen av arvsvinster blir lägre.

Premiepensionssystemet omfattade vid årsskiftet 7 998 400 personer, varav 6 205 200 personer var pensionssparare och 1 790 700 pensionärer. Ytterligare 2 500 personer som saknar egen premiepensionsförsäkring omfattades genom att de är berättigade till efterlevandeskydd från sin avlidne make/sambo. Totalt sett är det något fler män (51 procent) än kvinnor (49 procent) som omfattas av systemet, vilket också gäller pensionsspararna. Detta kan ses som en återspeglning av könsfördelningen i den yrkesverksamma befolkningen. Det omvända gäller för pensionärerna, där en högre medellivslängd bland kvinnor medför att det är fler kvinnor än män i denna grupp.

Tabell 1.1: Antal personer, genomsnittligt och sammanlagt värde i premiepensionssystemet

Typ	Kön	Antal personer	Genomsnittligt värde, kronor	Sammanlagt värde, miljoner kronor
Samtliga	Kvinnor	3 886 000	244 600	950 590
	Män	4 112 400	284 300	1 169 246
	Samtliga	7 998 400	265 000	2 119 836
Pensionssparare	Kvinnor	2 967 300	265 100	786 531
	Män	3 237 800	301 000	974 527
	Samtliga	6 205 200	283 800	1 761 058
Pensionärer	Kvinnor	917 200	178 800	163 986
	Män	873 600	222 900	194 694
	Samtliga	1 790 700	200 300	358 680
Efterlevande utan egen premiepensionsförsäkring	Kvinnor	1 400	50 500	73
	Män	1 100	23 700	25
	Samtliga	2 500	39 200	98

Vid slutet av 2021 uppgick det sammanlagda värdet på pensionsspararnas och pensionärernas premiepensionskonton till 2 120 miljarder kronor, vilket motsvarar 265 000 kronor i genomsnitt. Det sammanlagda värdet ökade med 30,2 procent jämfört med motsvarande tidpunkt 2020.

Under 2021 tillkom 150 100 nya sparare, det vill säga personer som hade sitt första intjänande 2020. Premiepensionssystemet är fortfarande under infasning, vilket innebär att det fortfarande är fler personer som tillkommer än som avlider. Från början av varje intjänandeår – i detta fall 2020 – fram till när Skatteverket fastställer taxeringen för inkomståret – i detta fall december 2021 – förvaltar Pensionsmyndigheten medel för intjänade, ännu inte fastställda pensionsrätter i en tillfällig förvaltning. I förordning (2009:1462) om vissa frågor inom premiepensionssystemet regleras i vilka tillgångar avgiftsmedlen får placeras i till dess att de kan överföras till premiepensionsförsäkringen och placeras i fondförsäkring eller traditionell försäkring.

För 2021 uppgick den genomsnittliga premiepensionsrätten till 2 198 kronor för nya sparare. Av [tabell 1.2](#) framgår att bland nya sparare hade män en högre genomsnittlig pensionsrätt än kvinnor. Bland de nya spararna var männen i genomsnitt 27,8 år gamla och kvinnorna 26,7 år.

Tabell 1.2 Antal nya sparare, pensionsrätt och ålder

Kön	Antal personer	Genomsnittlig pensionsrätt	Genomsnittlig ålder
Kvinnor	67 500	1 868	26,7
Män	82 700	2 465	27,8
Samtliga	150 100	2 197	27,3

Genomsnittliga ålder avser 31 december 2021

I december 2021 placerades totalt 45,4 miljarder kronor, det vill säga premier för både nya och gamla sparare. Merparten placerades i fondförsäkring och en mindre del i den traditionella försäkringen.

Pensionsmyndigheten har rätt till prisreduktion (rabatt) på de förvaltningsavgifter som fondförvaltarna tar ut. De förvaltningsavgifter som återbetalas från fondförvaltare betalar myndigheten ut en gång per år till berörda pensionssparares och pensionärers konton, vilket vanligtvis sker i maj månad. De som har AP7 Såfa berörs inte eftersom prisreduktionen gäller fonder som har förvaltningsavgifter som överstiger en viss nivå. Förra året återfördes 4,9 miljarder kronor till pensionsspararnas och pensionärernas konton. Dessa pengar avser rabatten på förvaltningsavgifterna för år 2020. De återförda förvaltningsavgifterna (rabatter) ökade något ökad i år till följd av skärpta villkor om prisreduktion.

Under 2021 betalades totalt 17,8 miljarder kronor ut i premiepension. I genomsnitt skedde ungefär 1 768 100 utbetalningar per månad¹ med ett genomsnittligt belopp på 10 100 kronor per år². Utbetalningarna ökade med knappt 19 procent jämfört med utbetalningarna under 2020. Utbetalningarna av premiepension kommer att öka allt eftersom premiepensionssystemet fasas in.

Sedan startåret 1995 när de första pengarna betalades in till premiepensionssystemet har den nominellt årliga kapitalviktade värdeutvecklingen varit 8,8 procent i fondförsäkringen. Uttryckt i reala termer, det vill säga med hänsyn tagen till inflation, har värdeutvecklingen varit 7,5 procent. I figur 1.1 visas värdeutvecklingen för fondförsäkringen från år 2000³ till 2021. I figuren visas även vilken värdeutveckling premiepensionskapitalet skulle ha haft om det hade haft samma värdeutveckling som inkomstpensionen. I båda fallen används måttet kapitalviktad avkastning (internränta). Värdeutvecklingen i inkomstpensionen beräknas med inkomstindex eller balansindex⁴.

Mer om avkastningsmått

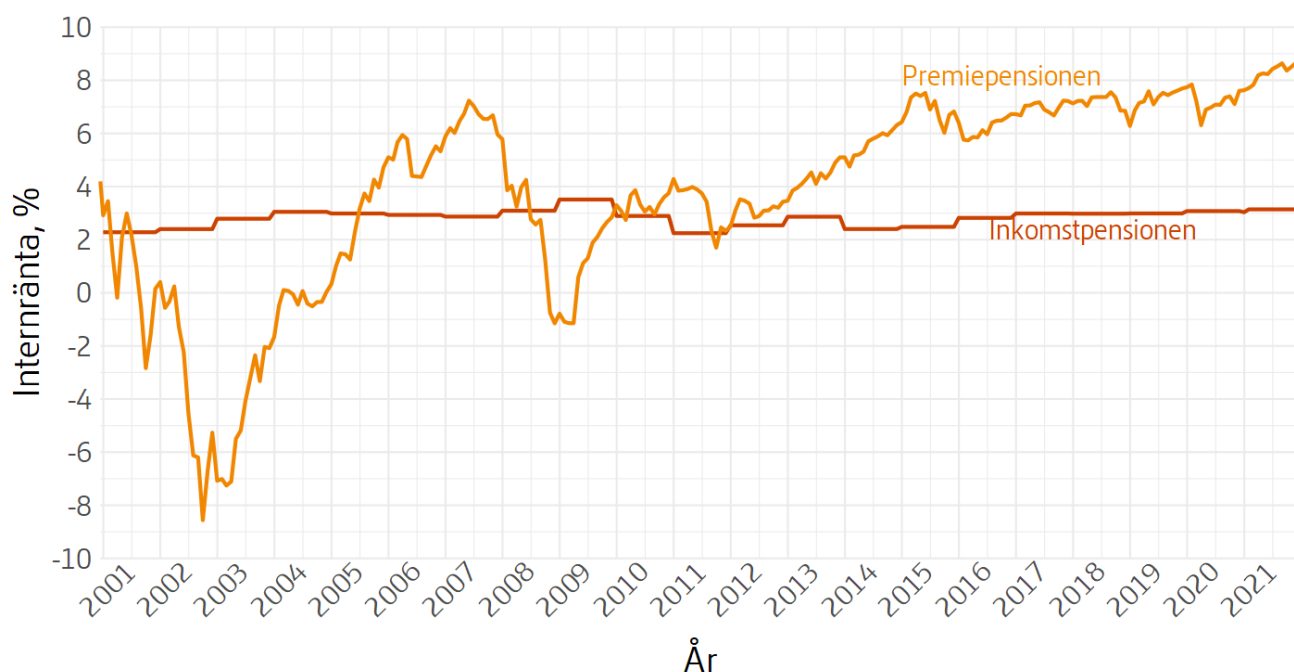
Kapitalviktad avkastning skiljer sig från den tidsviktade avkastningen som redovisas i avsnittet om fonder och fondval. Den huvudsakliga skillnaden mellan de två måtten är att vid beräkning av kapitalviktad avkastning tas hänsyn till de kapitalflöden som sker på spararens konto och tidpunkten för flödena. Det innebär att måttet kapitalviktad avkastning inbegriper intjänade pensionsrätter inklusive den ränta som erhålls i den tillfälliga förvaltningen före

placering i premiepensionsförsäkringen, fondavkastning, förvaltningsavgifter, rabatt på förvaltningsavgifter, tilldelning av arvsvinster samt administrativ avgift till Pensionsmyndigheten.

Tidsviktad avkastning, som används vid beräkning av fondernas avkastning, beror på samma faktorer förutom att det inte tas hänsyn till kapitalflödena som nämns i stycket ovan och inte heller till storleken på det kapital som genererar avkastningen. Fondernas avkastning beror inte på hur mycket spararen har på kontot. Det betyder att det inte har någon betydelse om det är 1 krona eller 100 kronor som genererar avkastningen.

Mer information finns i bilaga 2.

Figur 1.1 Värdeutveckling i premiepensionssystemet sedan start, nominellt

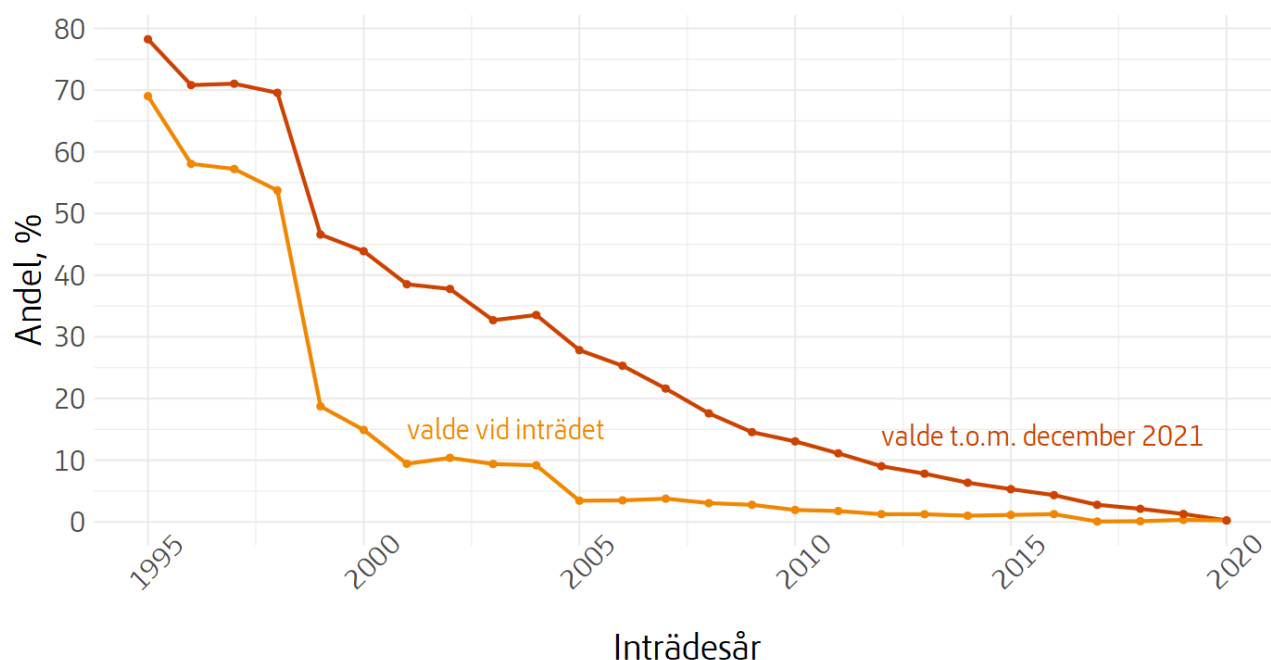

Efter en kraftig uppgång på aktiemarknaderna under 2019 och inledningen av 2020, både i Sverige och i stora delar av den övriga världen, inträffade en kraftig minskning under våren 2020. Efter en stark återhämtning under den senare delen av 2020 blev dock den genomsnittliga avkastningen i premiepensionen (Pensionsmyndighetens fondförsäkring, där både fondtorget och AP7 Såfa ingår), 6,4 procent⁵. Uppgången tog ytterligare fart under 2021 och blev 29,1 procent. Uppgången i premiepensionen 2021 medförde att den nominella genomsnittliga årliga tidsviktade avkastningen sedan start blev 6,6 procent. Det förvaltade kapitalet i fondförsäkring uppgick till 2 061 miljarder kronor per den sista december 2021. Av totalt förvaltad premiepensionskapital i fondförsäkring var 915 miljarder placerat i AP7 Såfa vid utgången av 2021, vilket motsvarade 44 procent.

Vid årsskiftet hade 5,2 miljoner pensionssparare eller pensionärer placeringar i någon av Sjunde AP-fondens produkter⁶. De flesta av dessa hade placering i förvalet AP7 Såfa. Antal pensionssparare och pensionärer i Sjunde AP-fondens produkter har därmed ökat med 133 000 personer under 2021. Ökningen beror i första hand på de nya pensionsspararna som kom in i systemet under 2021. Inflödet är något mindre jämfört med tidigare år, men då bidrog de stora förändringarna i fondutbudet under denna tid till att många fonder avslutades vilket i sin tur innebar att många sparare som inte gjorde något nytt val placerades i förvalet AP7 Såfa. Av de sparare som fick sin första pensionsrätt i december 2020 hade drygt 2 600, motsvarande drygt 1 procent, gjort ett eget fondval räknat fram till årsskiftet 2021. Övriga 196 000 som fick sin första pensionsrätt 2020 gjorde inte något aktivt val och de fick sina premiepensionsmedel placerade i förvalet AP7 Såfa.

Andel nya sparare som väljer egen fondportfölj i fondförsäkringen har legat på en konstant låg nivå de senaste åren. I [figur 1.2](#) visas andel sparare med eget fondval vid inträdet respektive vid slutet av 2021. Eftersom det är en förhållandevis liten andel som väljer fonder vid inträdet får de flesta nytilkomna sparare sina medel placerade i AP7 Såfa. Ett visst flöde av sparare från förvalet till eget fondval förekommer. I figuren framgår exempelvis att 2 procent av de med inträdesår 2010 hade valt en egen fondportfölj i samband med inträdet. Vid slutet av 2021 hade andelen ökat till 13 procent.

Figur 1.2 Andel sparare med eget fondval

2. Pensionsspararna

Om kapitlet

I detta avsnitt beskrivs pensionsspararna vilket i denna rapport definieras som de individer med premiepensionsmedel som inte tar ut premiepension. Det omfattar dels personer som är under 62 år, dels personer som har fyllt 62 år men som inte börjat ta ut sin premiepension. Det omfattar även personer som har haft utbetalning av premiepension och som sedan har ändrat sin uttagsnivå till noll procent. Dessa räknas alltså också som pensionssparare.

I rapporten är pensionsspararna uppdelade i de som är kvar i förvalet och de som valt en eller flera fonder. Pensionssparare med eget fondval har själva eller genom att anlita rådgivare satt samman en portfölj utifrån valbara fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg. Det går att välja upp till fem fonder.

Pensionssparare som aldrig har gjort något fondval på fondtorget har sina medel placerade i det statliga förvalet AP7 Såfa. AP7 Såfa kan även väljas om man tidigare har valt en egen fondportfölj. I rapporten kategoriseras dessa som pensionssparare med eget fondval eftersom de någon gång har gjort ett val. Även sparare som har valt en kombination av fonder tillsammans med AP7 Såfa eller fått AP7 Såfa i samband med avveckling av fonder kategoriseras i rapporten som pensionssparare med eget fondval.

Indelningen efter eget fondval eller kvar i förvalet är gjord utifrån hur läget såg ut i december 2021 och tar inte hänsyn till tidpunkt vid vilken en individ har genomfört ett första eget val. För att individen ska finnas i kategorin eget fondval behöver den alltså inte ha haft egen fondportfölj under hela den tidsperiod som redovisas.

2.1 Fördelning av premiepensionskapitalet

I det här avsnittet visas hur premiepensionskapitalet i fondförsäkring är fördelad mellan sparare som är kvar i förvalet, och därmed har sina premiepensionsmedel placerade i AP7 Såfa, och de som gjort ett eget fondval.

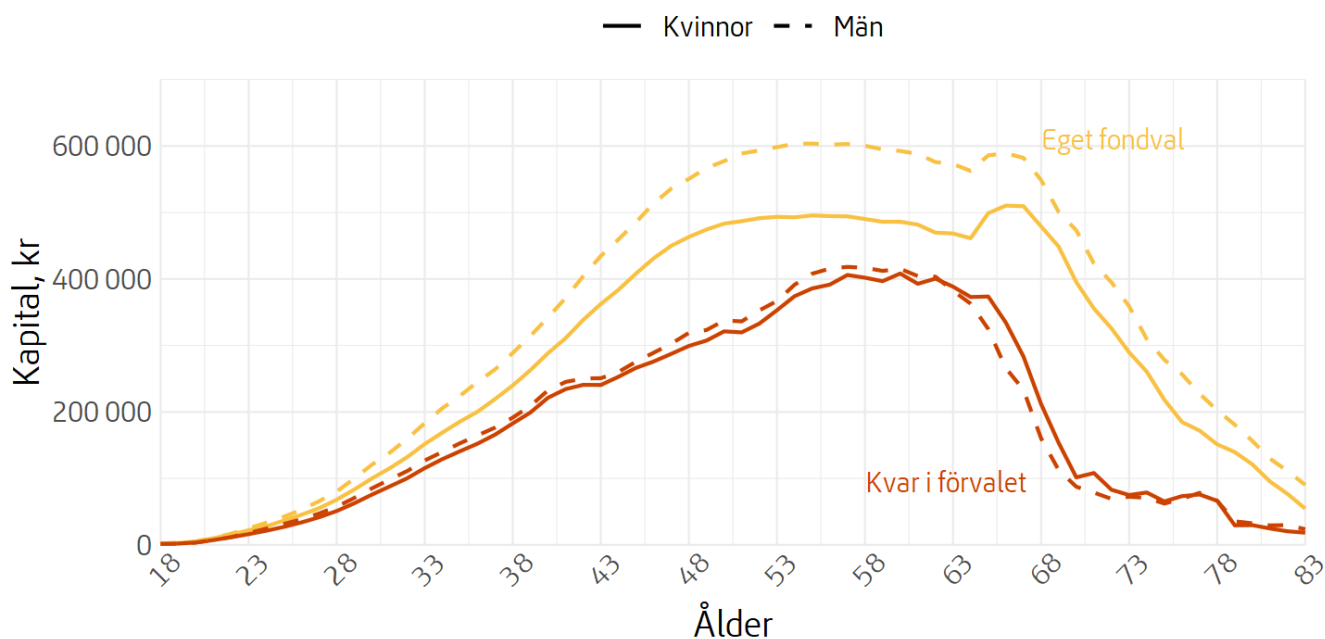
Tillgodohavandet på enskildes konto ökar när nya pensionsrätter placeras, men också vid positiv värdeutveckling på befintligt kapital. Av [tabell 2.1](#) framgår pensionsspararnas genomsnittliga premiepensionskapital. Männen hade i genomsnitt knappt 36 100 kronor mer i kapital än kvinnor, vilket motsvarar 14 procent. Att tillgodohavandet i genomsnitt är lägre för de som är kvar i förvalet beror till stor del på att de flesta nya pensionssparare stannar i förvalet.

Tabell 2.1 Genomsnittligt premiepensionskapital på pensionsspararnas konton, i kronor

Kön	Alla	Kvar i förvalet	Eget fondval
Kvinnor	264 900	157 900	412 000
Män	301 000	175 200	485 400
Samtliga	283 700	167 000	449 600

I [figur 2.1](#) visas genomsnittligt kapital fördelat efter ålder. Figuren visar genomsnittligt värde för kvinnor och män uppdelat på pensionssparare med eget fondval och de som är kvar i förvalet. Att kurvorna börjar nära noll och ökar med åldern beror på att den yngsta åldersgruppen har betalat in till premiepensionen under hela sitt arbetsliv, men ju yngre man är, desto kortare intjänande och lägre kapital. Mellangenerationen har i genomsnitt mer pengar på sina premiepensionskonton och har tjänat in pensionsrätter under lika lång tid som de yngre, men sett till hela arbetslivet kommer de att ha betydligt kortare intjänandetid till premiepensionen, vilket visar sig genom att kurvorna planar ut. För de som är äldre än 67 år tillkommer även infasningen av pensionssystemet och, i liten mån, även uttag av pension vilket bidrar till att kurvorna vänder nedåt. De med eget fondval har i alla åldrar ett högre genomsnittligt värde jämfört med sparare med som är kvar i förvalet.

Figur 2.1 Genomsnittligt premiepensionskapital efter ålder och kön

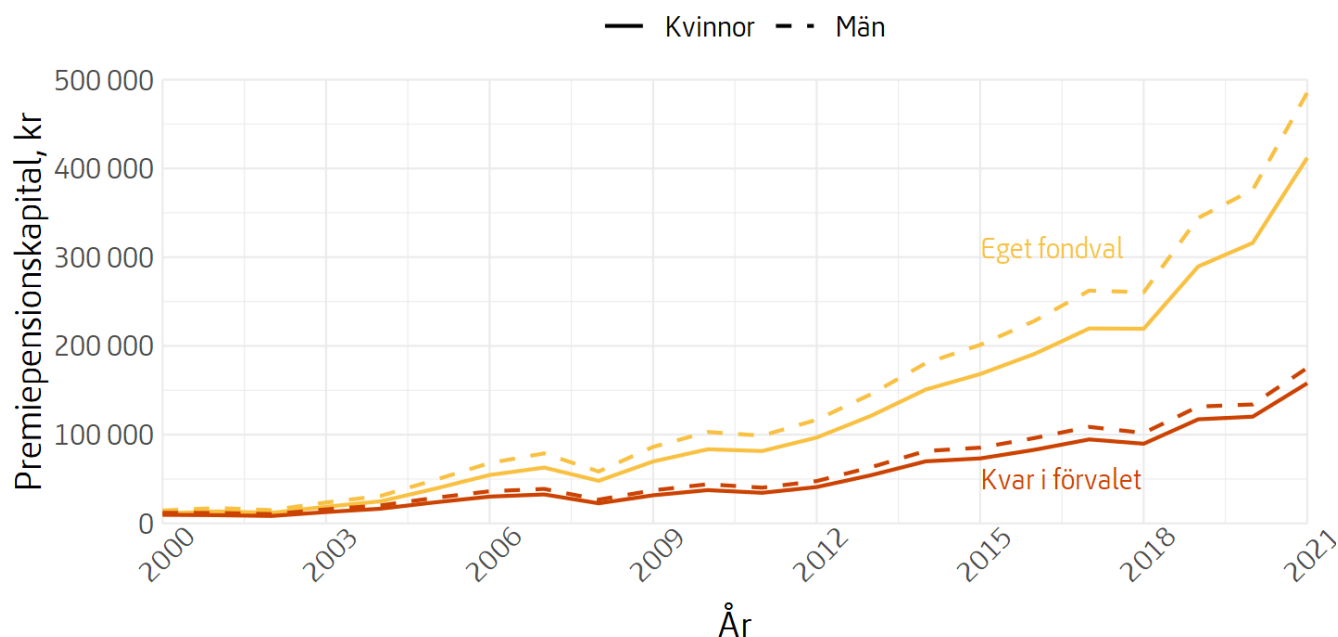

Not: Åldersspannet i figuren är begränsat till 18–83 år.

Även historiskt sett har pensionssparare med eget fondval i genomsnitt haft ett högre premiepensionskapital än sparare som är kvar i förvalet, se [figur 2.2](#). Den stora skillnaden i kapital förklaras i huvudsak av olikheter i åldersstruktur och därmed sparandetid. Sparare som är kvar i

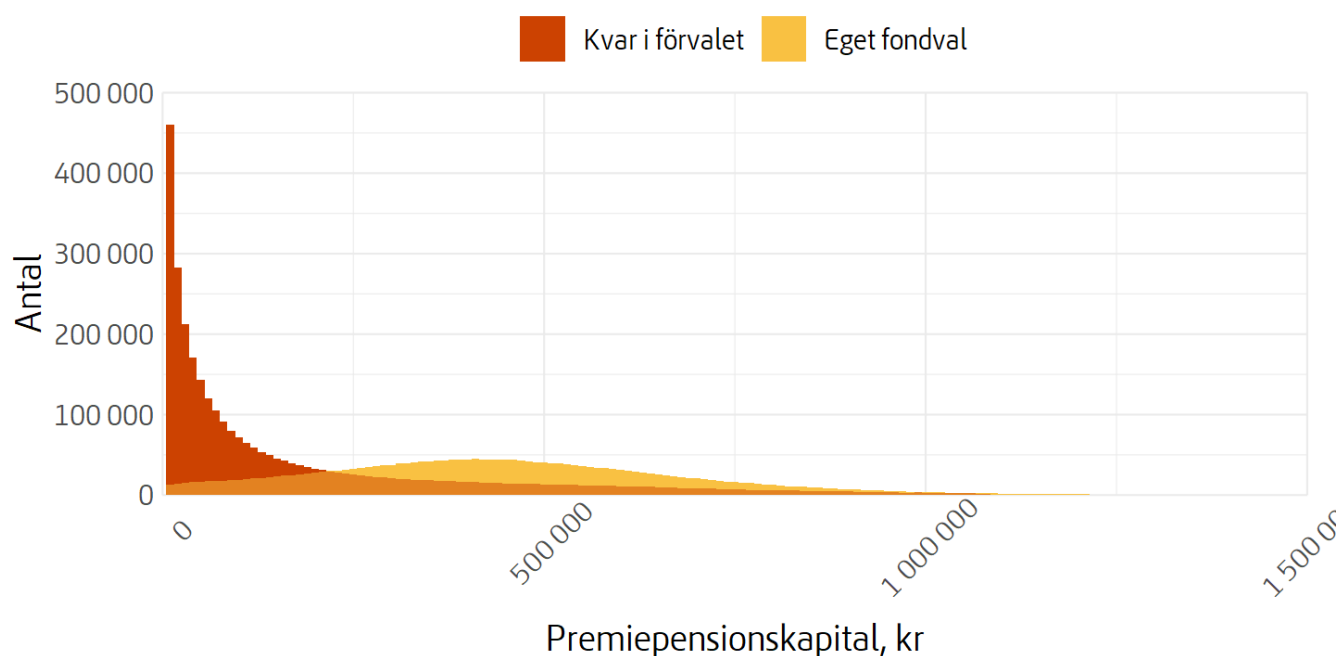
förvalet är i större utsträckning unga personer, och en stor del av kapitalinflödet till AP7 Såfa kommer från nya sparare. Unga har vanligen lägre inkomster än äldre och därmed lägre pensionsavsättningar, vilket ger ett lägre genomsnittligt kapital. De flesta med eget fondval gör det senare i livet och har då dels högre inkomster och därmed större pensionsavsättningar, dels flera års ackumulerat pensionssparande.

Figur 2.2 Genomsnittligt premiepensionskapital efter år och kön

I [figur 2.3](#) visas pensionsspararnas premiepensionskapital, fördelade efter de med eget fondval och de som är kvar i förvalet. Ett relativt litet antal konton har relativt högt kapital och av visuella skäl är figuren avklippt vid 1,5 miljoner kronor. Det fanns vid årsskiftet drygt 2 500 pensionssparare som hade ett värde som översteg 1,5 miljoner kronor, men dessa är alltså för få för att synas i figuren. Det enskilt högsta premiepensionskapitalet uppgick till cirka 6,8 miljoner kronor.

Figur 2.3 Fördelning av premiepensionskapital för pensionssparare

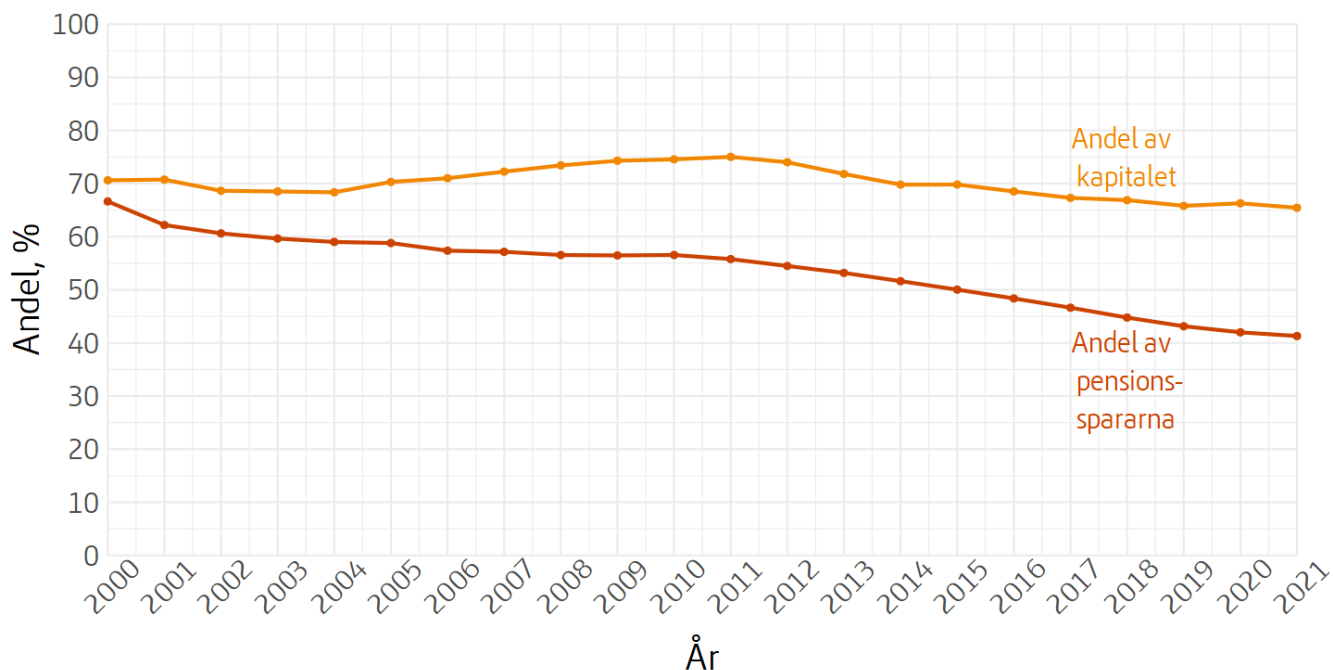
Not: Varje stapels bredd motsvarar ett intervall av kapital på 10 000 kr. Figuren är avkortad vid 1,5 miljoner kronor, ca 2 500 observationer har ett kapital över detta men det är för få för att synas på skalan).

I slutet av 2021 hade av pensionsspararna 3,6 miljoner kvar förvalet AP7 Såfa. Ungefär 2,6 miljoner hade gjort ett eget fondval, vilket motsvarade cirka 41 procent av pensionsspararna.

Figur 2.4 visar hur andelen sparare med eget fondval och deras andel av premiepensionskapitalet har utvecklats. Det framgår att andelen sparare med eget fondval har minskat över tid och, som nämnts i avsnitt 1, väljer endast en mindre andel av de nya spararna en egen fondportfölj.

Samtidigt som andelen pensionssparare med eget fondval har minskat de senaste åren har även deras andel av det totala premiepensionskapitalet minskat, men inte i samma omfattning. Mellan 2011 och 2021 har de med eget fondvals andel av kapitalet sjunkit från 75 procent till 65 procent. Att andelen av kapitalet inte sjunkit i samma omfattning som andelen av spararna kan förklaras av att nya sparare har relativt litet kapital.

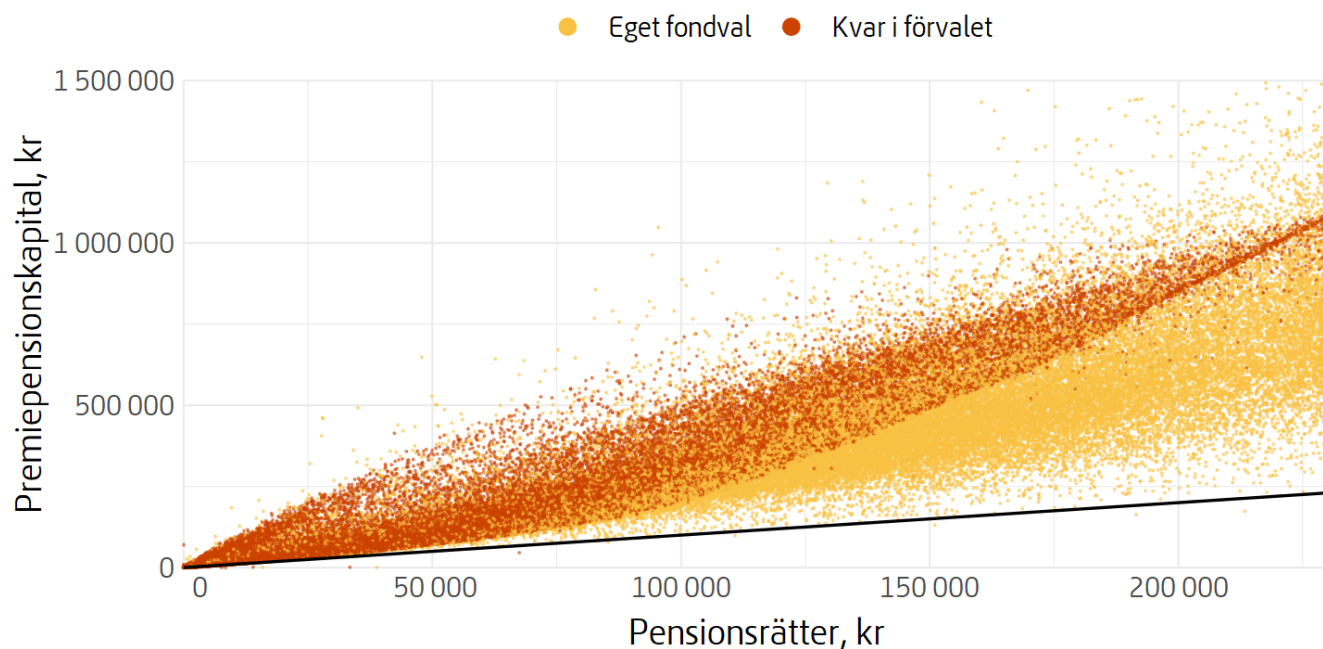
Figur 2.4 Andel pensionssparare med eget fondval och deras andel av kapitalet

I figur 2.5 nedan är premiepensionskapitalet för ett urval av pensionsspararna ritade mot summan av deras intjänade premiepensionsrätter. I figuren är pensionssparare med eget fondval ritade med gula punkter och pensionssparare som är kvar i förvalet är ritade med orange punkter. Det framgår av figuren att spridningen är större för sparare med eget fondval och att de som är kvar i förvalet oftare ligger högre vid given pensionsrätt.

I figurens högra del syns en gräns för intjänade pensionsrätter. Gränsen utgör högsta möjliga summa av intjänade pensionsrätter och är 230 281 kronor. För att nå upp till den summan i intjänade pensionsrätter krävs att man haft inkomster från det att intjänandet till premiepensionen började 1995, och att man haft maximal avsättning till premiepensionen varje år. Den svarta linjen som lutar upp i figuren visar kvoten av premiepensionskapitalet och pensionsrätter lika med 1. Ett värde som ligger över linjen innebär att kapitalet överstiger summan av intjänade premier, det vill säga att värdeutvecklingen på kontot har varit positiv. På motsvarande sätt innebär ett värde under linjen att värdeutvecklingen i premiepensionsförsäkringen har varit negativ.

Figur 2.5 Pensionsspararnas premiepensionskapital efter pensionsrätt

Not: Data i figuren omfattar ett urval om 100 000 individer. Pensionsrätter omfattar egna pensionsrätter. Individer som någon gång fått en överförd pensionsrätt från make/sambo är exkluderade. Den svarta linjen visar kvoten av premiepensionskapitalet och pensionsrätter lika med 1. Kapital större än 1,5 miljoner kronor, motsvarande 0,04 procent i urvalet, visas av visuella skäl inte i figuren

2.2 Värdeutveckling för pensionssparare

I första delen av följande avsnitt redovisas värdeutvecklingen i fondförsäkringen för pensionsspararna under 2021. I den senare delen av avsnittet redovisas bland annat värdeutvecklingen sedan starten av premiepensionssystemet 1995 fram till utgången av 2021. Det innebär att även avkastningen som genererades i den tillfälliga förvaltningen före det första fondvalet 2000 är inkluderad.

Värdeutvecklingen är beräknad som kapitalviktad avkastning. Kapitalviktad avkastning benämns även internränta och mäter värdeutvecklingen på pensionsspararnas konto. Internräntan kan jämföras med den ränta som beräknas för ett bankkonto. Begreppen värdeutveckling och internränta används i denna rapport synonymt.

Mer om avkastningsmått

Kapitalviktad avkastning skiljer sig från den tidsviktade avkastningen som redovisas i avsnittet om fonder. Den huvudsakliga skillnaden mellan de två måtten är att vid beräkning av kapitalviktad avkastning tas hänsyn till de kapitalflöden som sker på spararens konto och tidpunkten för flödena. Det innebär att måttet kapitalviktad avkastning inbegriper intjänade pensionsrätter, ränta på preliminära pensionsrätter, avkastning på spararens fonder,

administrativ avgift till Pensionsmyndigheten, förvaltningsavgift för fonderna, rabatt på förvaltningsavgiften samt arvsvinster.

Tidsviktad avkastning, som används vid beräkning av fondernas avkastning, tar däremot inte hänsyn till kapitalflödena som nämns i stycket ovan och inte heller till storleken på det kapital som genererar avkastningen. Fondernas avkastning beror inte på hur mycket spararen har på kontot. Det betyder att det inte har någon betydelse om det är 1 krona eller 100 kronor som genererar avkastningen.

Mer information finns i bilaga 2.

2.2.1 Värdeutveckling för nya sparare vars pensionsrätter inte har placerats

Värdeutveckling för nya sparare, det vill säga de individer som för första gången tjänade in till sin pension under 2020, redovisas inte tillsammans med övriga sparare. Detta beror på att kapitalet har legat i tillfällig förvaltning med placering på konto hos Riksgälden fram till december 2021. Värdeutvecklingen i den tillfälliga förvaltningen var 0,59 procent under 2021.

2.2.2 Värdeutveckling under 2021

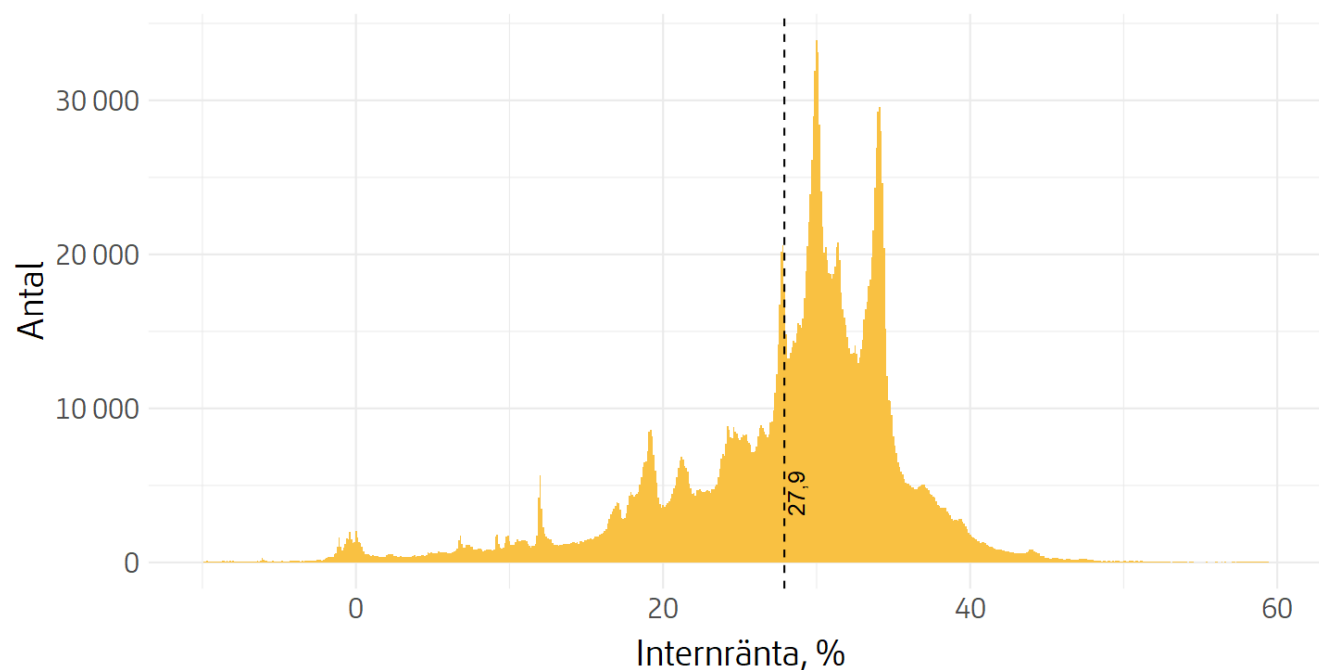
Tabell 2.2 visar den genomsnittliga värdeutvecklingen för pensionssparare under 2021. Den genomsnittliga värdeutvecklingen uppgick till 29,6 procent. Pensionssparare med eget fondval hade en genomsnittlig värdeutveckling på 27,9 procent. Det är 3,3 procentenheter lägre än för de pensionssparare som var kvar i förvalet, vilka hade en genomsnittlig värdeutveckling på 31,2 procent. Skillnaden mellan könen är liten, men kvinnor hade en något högre värdeutvecklingen än män.

Tabell 2.2 Genomsnittlig värdeutveckling för pensionssparare under 2021, i procent

Kön	Samtliga	Kvar i förvalet	Eget fondval
Kvinnor	29,6	31,3	27,9
Män	29,5	31,1	27,8
Samtliga	29,6	31,2	27,9

Variationen i värdeutveckling 2021 för de med eget fondval framgår av figur 2.6. Figuren visar att spridningen för värdeutvecklingen var stor bland dem med eget fondval. Spridningen bland de som var kvar i förvalet var liten och redovisas inte i figuren. Alla med förvalsalternativet får dock inte samma värdeutveckling. Det beror bland annat på att det finns en generationsprofil inbyggd i förvalsalternativet vilket innebär att efter att spararen fyllt 55 år skiftar fondportföljen gradvis från AP7 Aktiefond till AP7 Räntefond.

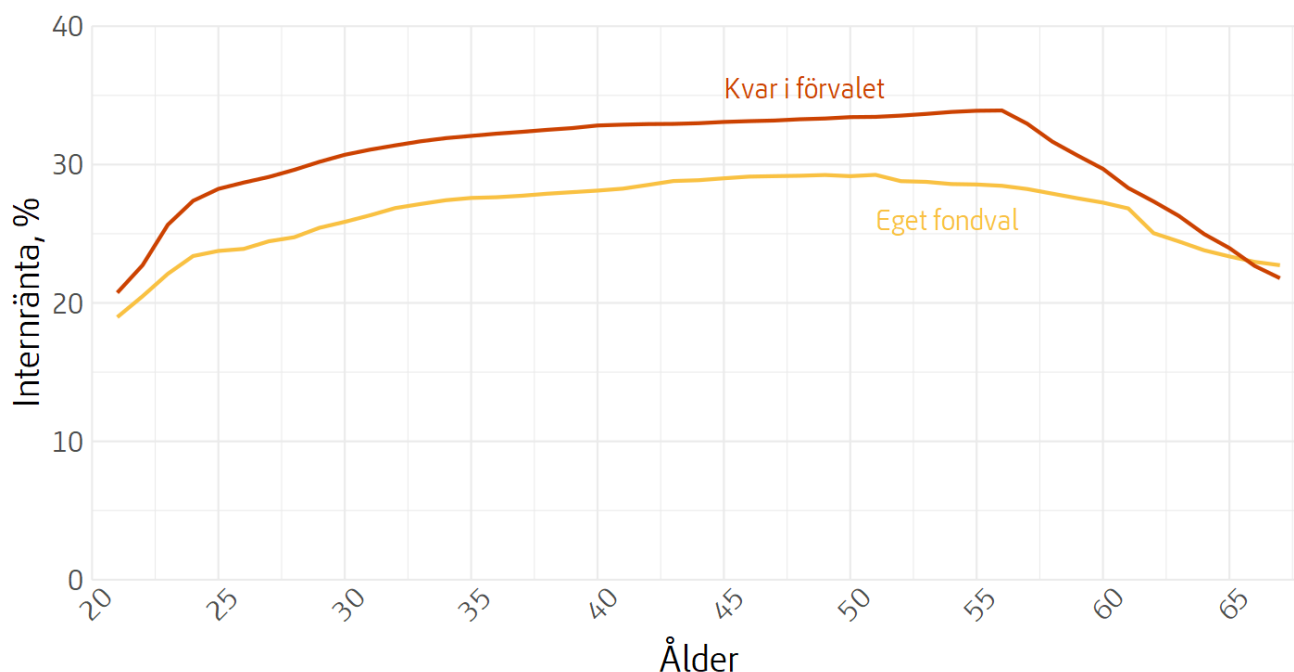
Figur 2.6 Fördelning av värdeutveckling för pensionssparare med eget fondval under 2021

Not: Varje stapels bredd motsvarar ett intervall av värdeutveckling på 0,1 procentenhet. Extremvärden är här uteslutna ur figuren eftersom personer med högre respektive lägre internränta är så få att de inte syns i figuren. Den streckade linjen indikerar medelvärdet.

Värdeutvecklingen under 2021 beaktas utifrån olika åldrar i [figur 2.7](#). Figuren visar att den genomsnittliga värdeutvecklingen för 2021 var högre för dem som var kvar i förvalet än för dem med eget fondval för i princip alla åldrar, men skillnaden var mindre för de yngsta och för de äldsta. Den sluttande kurvan efter 55 års ålder för sparare kvar i förvalet avspeglar den minskade aktieandelen i AP7 Såfa efter denna ålder.

Figur 2.7 Genomsnittlig värdeutveckling för pensionssparare under 2021 efter ålder

Not: Endast sparare som är äldre än 20 och yngre än 68 år redovisas.

2.2.3 Värdeutveckling sedan inträde

I denna del redovisas den genomsnittliga årliga utvecklingen för pensionssparare sedan inträdet i premiepensionssystemet. Pensionsspararna har olika inträdesår och har alltså haft ett sparande under olika lång tid.

Tabell 2.3 visar att den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen för pensionsspararna är 10,8 procent. Högst värdeutveckling har pensionssparare som var kvar i förvalet, 12,5 procent. Mellan män och kvinnor finns inga stora skillnader, men för de med förvalsalternativet har kvinnor haft något högre värdeutveckling än männen medan det omvända gäller för de med eget fondval.

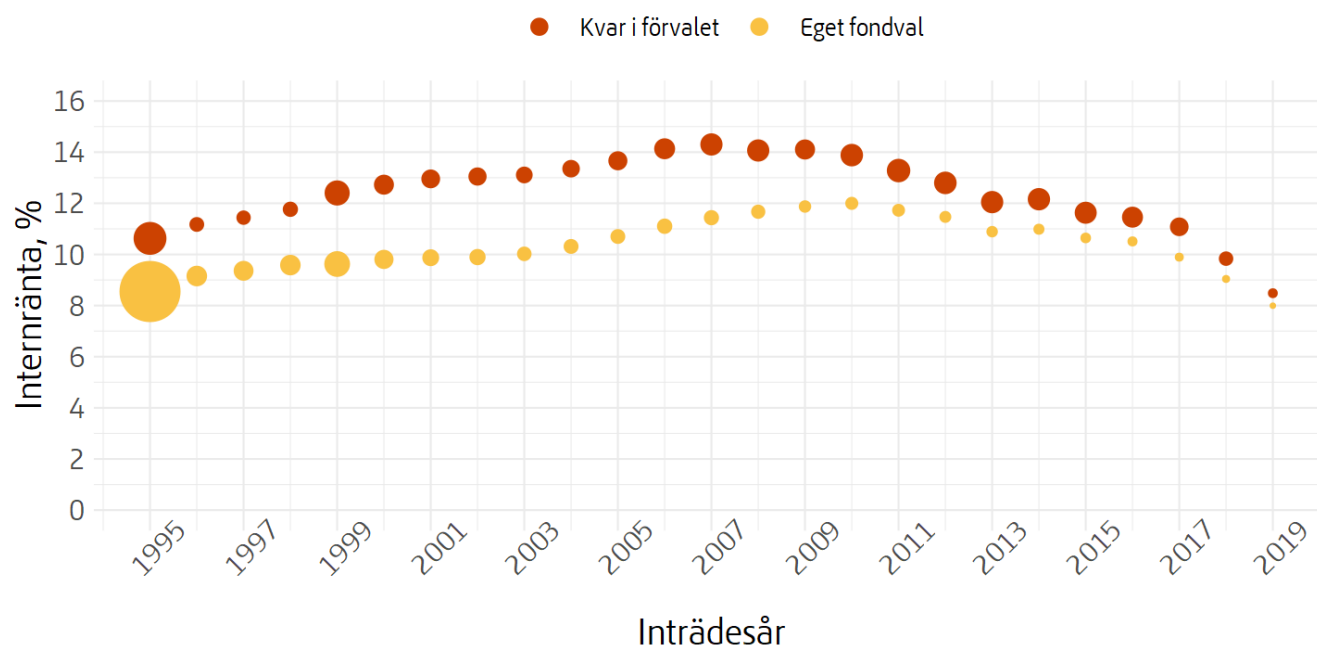
Tabell 2.3 Genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionssparare sedan inträde, i procent

Kön	Samtliga	Kvar i förvalet	Eget fondval
Kvinnor	10,8	12,6	9,1
Män	10,9	12,4	9,2
Samtliga	10,8	12,5	9,2

För att åskådliggöra värdeutvecklingen för pensionssparare sedan premiepensionssystemets start kan spararna delas upp i olika tidpunkter för inträde i systemet. I figur 2.8 visas den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen efter inträdesår. Cirkelnas storlek motsvarar andelen av

pensionsspararna. I figuren kan utläsas att de flesta pensionssparare med senare inträdesår inte gjort något eget fondval eftersom de röda cirkelnas storlek i förhållande till de gula blir allt större med stigande inträdesår. Det blir också tydligt att en relativt stor andel av pensionsspararna kom in i systemet år 1995. Högst årlig genomsnittlig värdeutveckling har sparare var kvar i förvalet som hade inträdesår mellan 2006 och 2009. Samtliga dessa sparare har en årlig genomsnittlig värdeutveckling på över 14 procent.

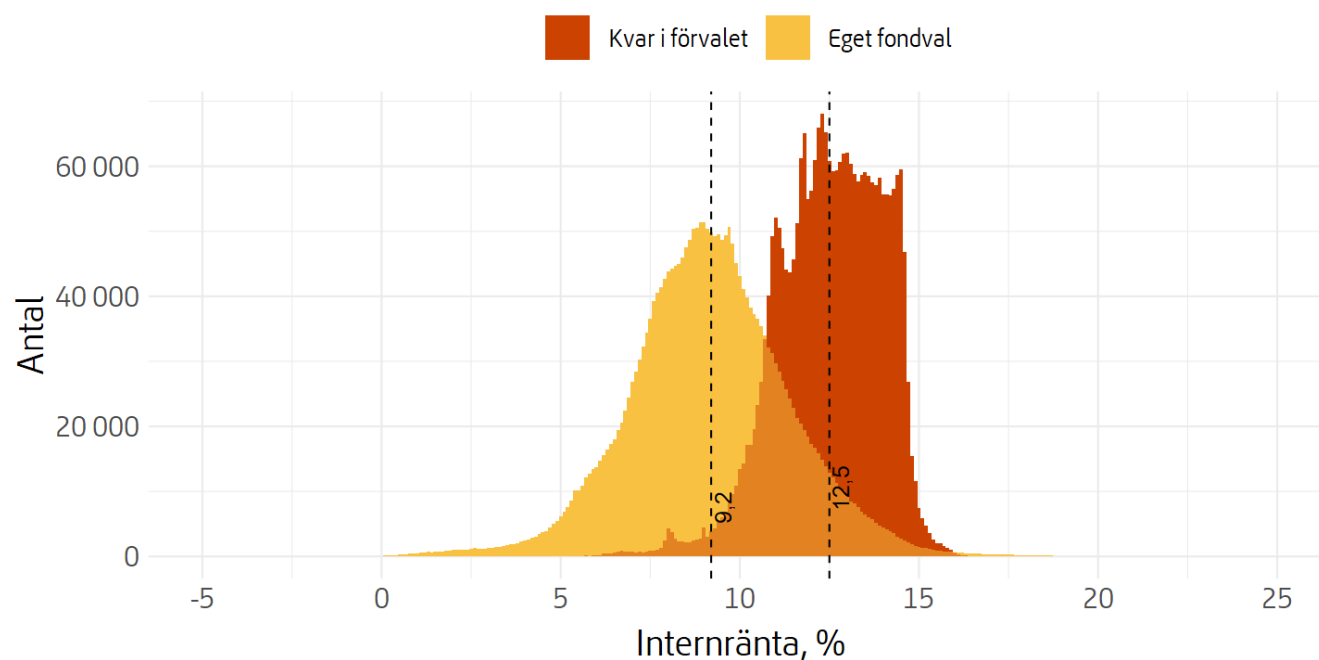
Figur 2.8 Genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionssparare sedan inträde efter inträdesår

Not: Storleken på cirkeln motsvarar gruppens andel av urvalet.

Spridningen i den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen inom de olika portföljvalen framkommer i [figur 2.9](#) som visar fördelningen av internräntan för alla pensionssparare oavsett inträdesår.

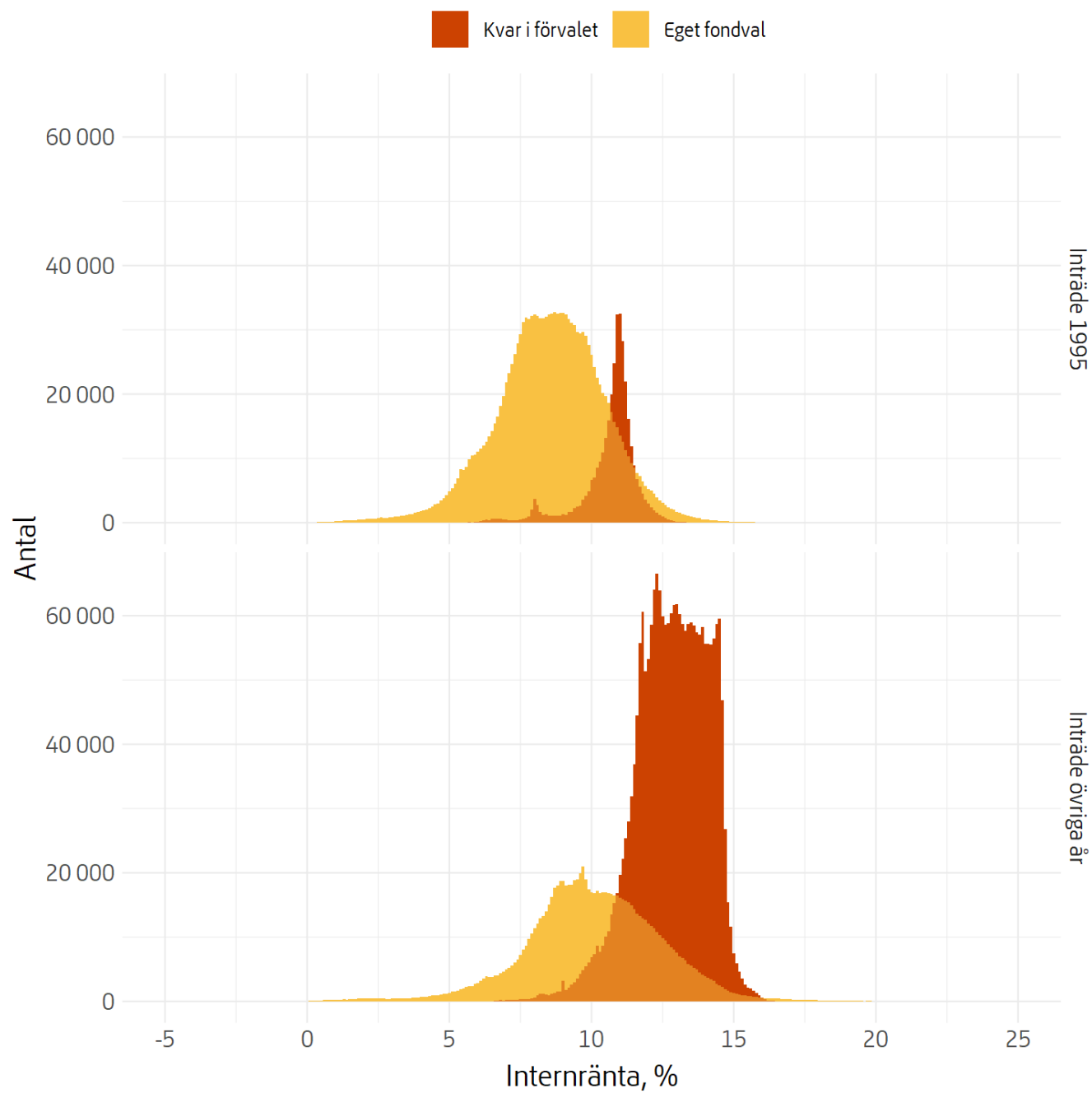
Figur 2.9 Fördelning av genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionssparare sedan inträde

Not: Varje stapels bredd motsvarar ett intervall av värdeutveckling på 0,1 procentenhet. De streckade linjerna indikerar medelvärdet för respektive grupp.

Spridningen kan även betraktas uppdelat på personer som har varit med sedan systemets start 1995 och de med övriga inträdesår. [Figur 2.10](#) visar fördelningen av den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen bland pensionssparare uppdelat på portföljval och tidpunkt för inträde. Personer med inträdesår 1995 har i högre grad eget fondval jämfört med dem med övriga inträdesår.

Figur 2.10 Fördelning av genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionssparare sedan inträde, inträdesår 1995 och övriga inträdesår

Not: Varje stapels bredd motsvarar ett intervall av värdeutveckling på 0,1 procentenhet.

3. Pensionärerna

Om kapitlet

I detta avsnitt beskrivs pensionärernas premiepensionskapital och värdeutveckling. I denna rapport definieras pensionärer som de som har ansökt om premiepension och som har en uttagsnivå större än noll. Personer som har uttagsnivå noll definieras som pensionssparare och ingår därmed inte i redovisningen nedan. Notera att personer som arbetar och tjänar in till premiepension och samtidigt har utbetalning av premiepension definieras som pensionärer.

Fram till dess att en individ ansöker om premiepension är kapitalet placerat i fondförsäkring. När individen börjar ta ut premiepensionen kan han eller hon välja att låta sitt kapital vara kvar i fondförsäkringen eller föra över kapitalet till en traditionell försäkring. Fondförsäkring innebär att kapitalet fortsätter att vara placerat i förvalet AP7 Såfa eller i fonder på premiepensionens fondtorg. Det innebär i sin tur att värdet på premiepensionskapitalet kommer att variera med värdet på fondplaceringarna. Om pensionären byter till traditionell försäkring övertar Pensionsmyndigheten förvaltningen av kapitalet. Pensionären får då ett lägsta garanterat belopp utbetalat varje månad samt vanligen ett tilläggsbelopp som kan förändras vid varje årsskifte.

När det gäller fondförsäkring, notera att indelningen av portföljtyp är gjord utifrån hur läget såg ut i december 2021 och inte tar hänsyn till eventuell tidpunkt då en individ har genomfört valet. För att individen ska finnas i kategorin egen fondportfölj behöver den alltså inte ha haft egen fondportfölj under hela den tidsperiod som är redovisad. Detta gäller även individens status som pensionär – det räcker till exempel att personen har börjat ta ut premiepension i december 2021 för att redovisas som pensionär i denna rapport.

Personer som inte har gjort något fondval kategoriseras i detta avsnitt i AP7 Såfa. Även personer som aktivt valt att ha hela sin portfölj i AP7 Såfa ingår. Pensionärer som kategoriseras som egen fondportfölj har gjort ett fondval och valt upp till 5 fonder där pengarna har placerats. Notera att pensionärer som valt att ha kombinera AP7 Såfa med andra fonder också räknas som egen fondportfölj.

3.1 Fördelning av premiepensionskapitalet i olika försäkringsformer

I följande avsnitt visas det genomsnittliga premiepensionskapitalet och hur kapitalet är fördelat mellan fondförsäkring och traditionell försäkring samt vilken andel som tecknat efterlevandeskydd.

När man ansöker om uttag av premiepension behöver man inte göra något eget val för att ha kvar fondförsäkring. Det kan vara en bidragande orsak till att de flesta pensionärer har kvar

fondförsäkring när de går i pension. Av pensionärerna har 80,1 procent fondförsäkring och resterande 19,9 procent har traditionell försäkring. Fördelningen mellan pensionärer som har fondförsäkring respektive traditionell försäkring har varit tämligen konstant de senaste åren. Traditionell försäkring kan betraktas som en mer stabil försäkringsform. Det är också något vanligare att den som väljer traditionell försäkring även väljer att komplettera med efterlevandeskydd. I [tabell 3.1](#) visas en sammanställning över hur många som valt de olika försäkringsformerna som pensionärer har att välja mellan.

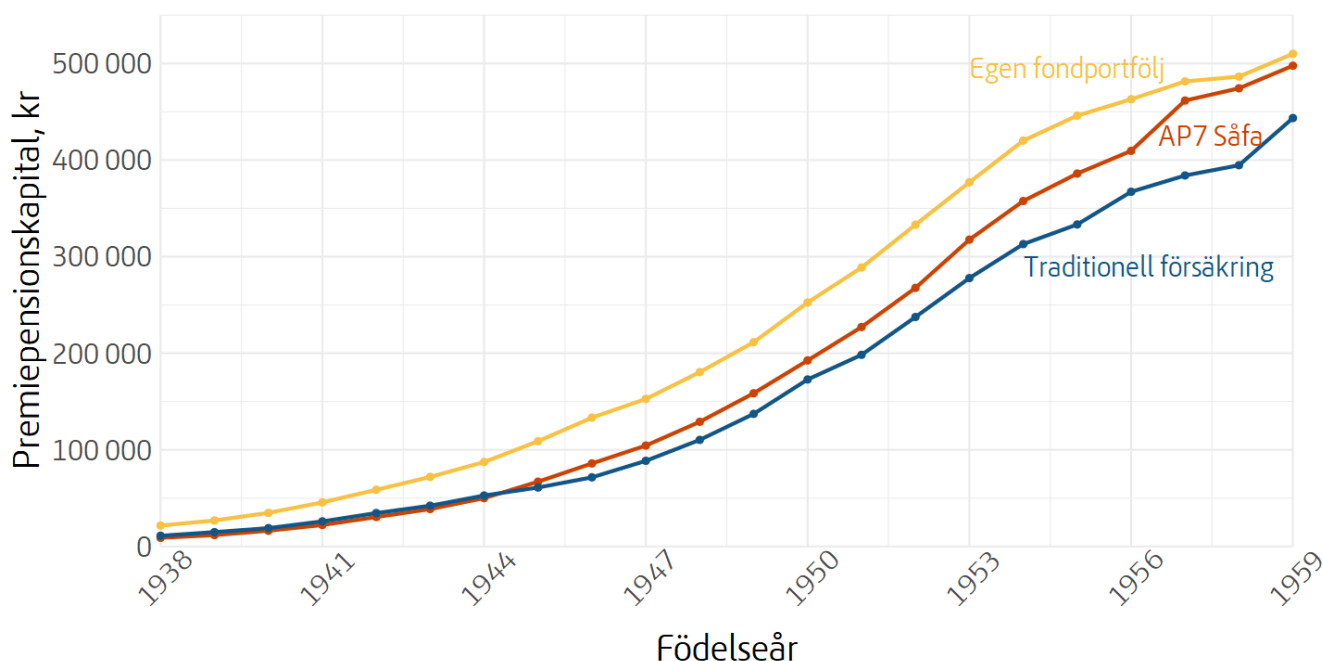
Tabell 3.1 Pensionärers fördelning på olika försäkringsformer

Försäkringstyp	Antal personer	Andel
Fondförsäkring, utan efterlevandeskydd	1 180 600	65,9
Fondförsäkring, med efterlevandeskydd	254 200	14,2
Fondförsäkring totalt	1 434 800	80,1
Traditionell försäkring, utan efterlevandeskydd	276 700	15,5
Traditionell försäkring, med efterlevandeskydd	79 300	4,4
Traditionell försäkring totalt	356 000	19,9
Totalt, pensionärer	1 790 700	100,0

[Figur 3.1](#) visar att det genomsnittliga premiepensionskapitalet är högre för yngre pensionärer jämfört med äldre pensionärer. Den främsta förklaringen till denna skillnad är att pensionärer omfattas av det nya pensionssystemet i olika omfattning och att det därmed har avsatts olika mycket till premiepensionen. För pensionärer födda 1938 har det avsatts 0,5 procent av pensionsunderlaget medan motsvarande andel för de som är födda 1946 är 1,5 procent. Personer födda 1954 eller senare ingår helt i det nya pensionssystemet och för dem avsätts 2,5 procent av pensionsunderlaget till premiepension. Antalet år med intjänande är dessutom fler för de yngre pensionärerna.

En annan förklaring till att yngre pensionärer har högre premiepensionskapital är att de äldre har fått utbetalningar från sina pensionskonton i större utsträckning än de yngre. För pensionärer spelar det stor roll vid vilken ålder pensionsuttaget påbörjades. Den som ansöker om pension vid 62 års ålder får av förklarliga skäl mindre kvar i sin premiepensionsförsäkring jämfört med den som påbörjar sitt pensionsuttag vid 67, givet storleken på premiepensionskapitalet. Av figuren framgår även att pensionärer med fondförsäkring och egen fondportfölj genomgående har något högre genomsnittligt kapital på sina konton än de med traditionell försäkring. Det lägre genomsnittliga kapitalet för dem med AP7 Såfa beror på en ökande andel av kapitalet i räntefonden – som haft lägre avkastning jämfört med aktiefonden – efter 55 års ålder och att det är fler med lägre inkomster i denna grupp.

Figur 3.1 Genomsnittligt premiepensionskapital efter födelseår

3.2 Värdeutveckling för pensionärer

Följande avsnitt om värdeutveckling består av två delar. Den första delen beskriver värdeutvecklingen för pensionärerna under år 2021, medan den senare delen redovisar värdeutvecklingen sedan starten av premiepensionssystemet 1995 och fram till slutet av 2021.

Mer om värdeutveckling för pensionärer

Värdeutvecklingen i fondförsäkring beror på fondavkastning, förvaltningsavgifter, rabatten på förvaltningsavgifterna för berörda pensionssparare samt tilldelning av arvsvinster. Värdeutvecklingen redovisas i form av kapitalviktad avkastning, det vill säga internränta. Värdeutvecklingen redovisas i form av kapitalviktad avkastning, det vill säga internränta.

Värdeutvecklingen i traditionell försäkring beror på avkastningen på tillgångarna, förvaltningsavgifter samt tilldelning av arvsvinster. Avkastningen för den traditionella försäkringen räknas ut i form av en återbäringsränta. Denna ränta kan beslutas vid varje månadsskifte och ska spegla hur det förvaltade kapitalet i försäkringen utvecklats. Pensionärerna i traditionell försäkring är garanterade ett lägsta nominellt belopp. Detta belopp ökar inte under pensionstiden, annat än om det kommer in nya pensionsrätter till kontot. Redan fastställda belopp kan dock höjas även för det fall att solvensnivån skulle överstiga det så kallade solvenstaket.

Den administrationsavgift som Pensionsmyndighet tar ut påverkar värdeutvecklingen för såväl fondförsäkring som traditionell försäkring.

För pensionärer som tjänar in pensionsrätt tillkommer även den ränta som har erhållits under den tillfälliga förvaltningen av preliminära pensionsrätter. Det gäller oavsett om pensionären har fondförsäkring eller traditionell försäkring.

Mer information om avkastningsmått finns i bilaga 2.

3.2.1 Värdeutveckling under 2021

Under 2021 var den genomsnittliga värdeutvecklingen för pensionärer med fondförsäkring 22,3 procent, se [tabell 3.3](#). Pensionärer med förvalet AP7 Såfa hade en lägre värdeutveckling än pensionärer med egen fondportfölj. Pensionärer med egen fondportfölj hade en genomsnittlig värdeutveckling på 23,8 procent under 2021 vilket kan jämföras med pensionärer med förvalet AP7 Såfa som hade en värdeutveckling på 17,6 procent, en skillnad på 6,2 procentenheter. Skillnaden kan till viss del förklaras av att förvalet AP7 Såfa är en generationsfond där placeringsrisken sänks i takt med att en ökande andel omplaceras från AP7 Aktiefond till AP7 Räntefond.

De som hade traditionell försäkring under 2021 hade en lägre värdeutveckling, 9,4 procent, jämfört med de med fondförsäkring, vilket är i linje med den lägre placeringsrisken i traditionell försäkring. De som har bytt till traditionell försäkring från fondförsäkring någon gång under 2021 redovisas som en egen kategori - nyvald traditionell försäkring - eftersom de under en del av året har haft sitt kapital placerat i fondförsäkring och har en värdeutveckling som inte reflekterar endast den traditionella försäkringen.

– Mer om värdeutvecklingen för traditionell försäkring

Värdeutvecklingen i traditionell försäkring beror på utvecklingen i de tillgångar som produkten är placerad i⁷ och mäts genom återbäringsräntan. Under 2021 var genomsnittlig återbäringsränta 8,1 (5,8) procent. Vid årsskiftet var återbäringsräntan 4,5 procent. Värdeutvecklingen på tillgångarna i traditionell försäkring var 7,4 (4,7) procent under 2021. Uppgifter för 2020 inom parentes.

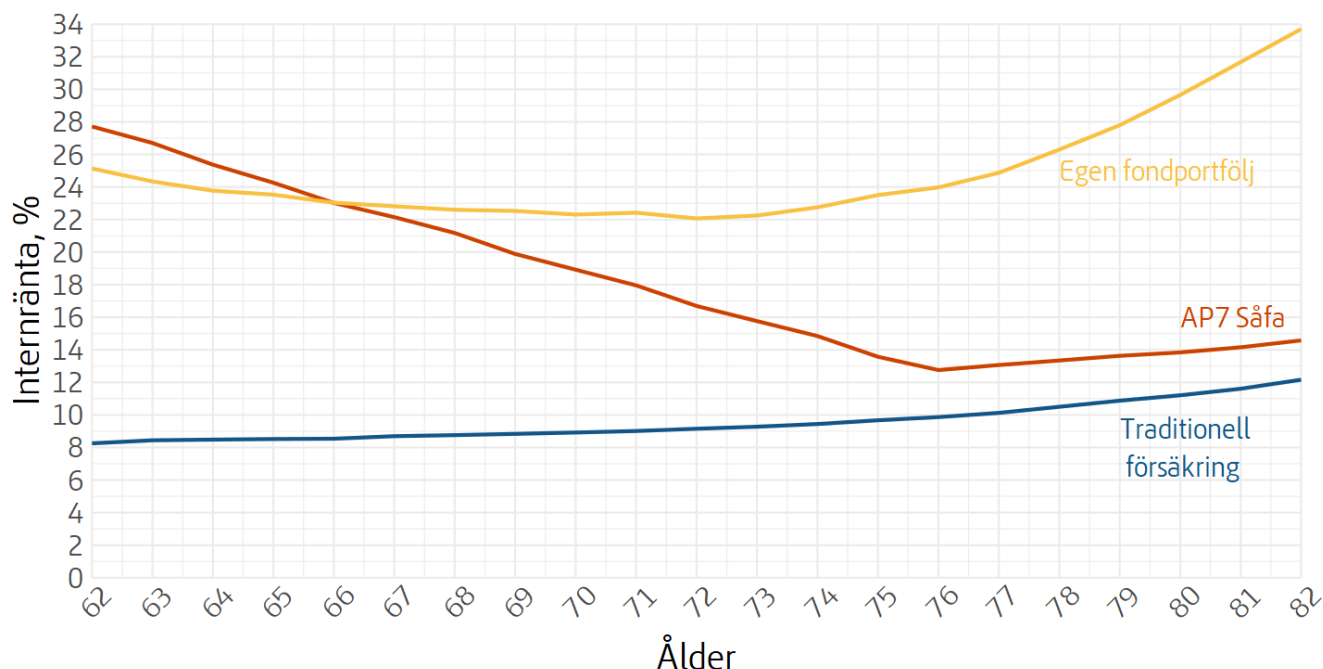
Tabell 3.3 Genomsnittlig värdeutveckling för pensionärer under 2021, i procent

Kön	Samtliga	Fondförsäkring	Varav AP7 Såfa	Varav egen fondportfölj	Traditionell försäkring	Nyvald traditionell försäkring
Kvinnor	19,4	22,0	17,6	23,4	9,5	16,1
Män	20,0	22,5	17,6	24,2	9,2	16,4
Samtliga	19,7	22,3	17,6	23,8	9,4	16,3

Figur 3.2 visar den årliga genomsnittliga värdeutvecklingen under 2021 efter ålder. Personer som har valt traditionell försäkring någon gång under 2021 redovisas inte på grund av de få individer

per åldersgrupp som de utgör i urvalet. Av figuren framgår att värdeutvecklingen under 2021 har varit högst för äldre pensionärer med egen fondportfölj. Det mönster som finns med högre värdeutveckling för stigande ålder kan förklaras av ökande tilldelning av arvsvinster. För pensionärer med förvalet AP7 Såfa sjunker däremot först den genomsnittliga värdeutvecklingen med stigande ålder fram till drygt 75 år, vilket kan förklaras av generationsprofilen som finns i AP7 Såfa med en sjunkande andel aktier och i motsvarande grad ökande räntedel med stigande ålder.

Figur 3.2 Genomsnittlig värdeutveckling för pensionärer under 2021 efter ålder

Not: Personer som valt traditionell försäkring under 2021 ingår inte.

3.2.2 Värdeutveckling sedan start

I denna del redovisas den genomsnittliga årliga värdeutvecklingen för pensionärer som har varit med sedan systemets start 1995.

Den årliga genomsnittliga värdeutvecklingen sedan 1995 för pensionärer med fondförsäkring var 7,5 procent, medan motsvarande uppgift för de med traditionell försäkring var 6,1 procent, se [tabell 3.4](#). Värdeutvecklingen för de med fondförsäkring var därmed något högre jämfört med de med traditionell försäkring, vilket är förväntat beaktat skillnad i placeringsrisk. Här görs ingen åtskillnad i hur länge en individ har haft traditionell försäkring utan detta avser individens försäkringsform per december 2021. Hur lång tid som personerna har haft traditionell försäkring inom denna grupp varierar alltså.

Tabell 3.4 Genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionärer sedan 1995, i procent

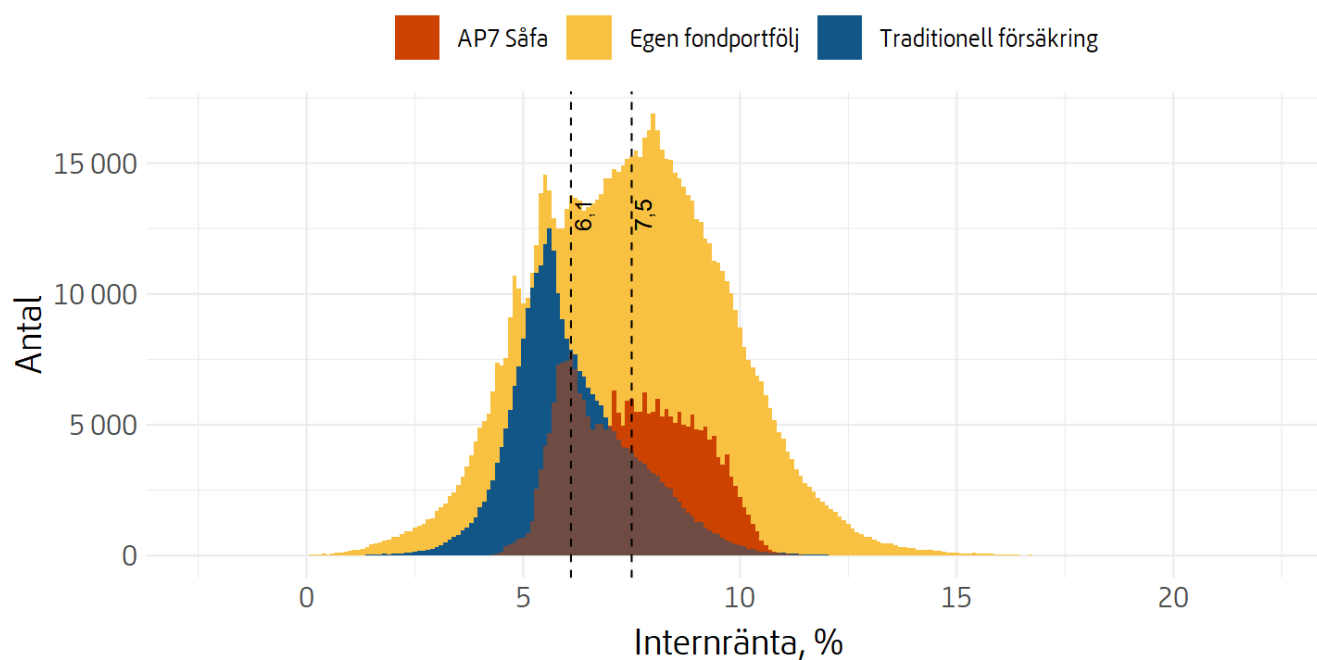
Kon	Samtliga	Fondförsäkring	AP7 Såfa	Egen fondportfölj
Kvinnor	7,1	7,1	7,6	7,4 6,1
Män	7,3	7,3	7,5	7,6 6,1
Samtliga	7,2	7,2	7,5	7,5 6,1

Variationen i värdeutveckling åskådliggörs i [figur 3.3](#). Den visar fördelningen av genomsnittlig årlig värdeutveckling med percentiler för de olika placeringarna. Spridningen var störst bland dem med egen fondportfölj i fondförsäkring och för de högre percentilerna hade även dessa en relativt hög värdeutveckling jämfört med de andra grupperna.

– Vad är percentiler?

En percentil anges i procent och baseras på en indelning efter storlek av det man vill mäta. Den anger hur stor andel av observationerna som har ett lägre värde än den givna gränsen för percentilen. Till exempel, om den tionde percentilen i detta fall skulle vara 7,5 procent, innebär det att 10 procent av pensionsspararna har en värdeutveckling som är lägre än 7,5 procent.

Figur 3.3 Fördelning av genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionärer med inträdesår 1995

3.3 Utbetalning av premiepension och beloppsnivåer

I detta avsnitt redovisas uttag av premiepension. Premiepension kan, från och med 2020, tidigast betalas ut från 62 års ålder. Det finns ingen övre åldersgräns för när uttagen senast måste påbörjas. Pensionären kan välja att ta ut enbart premiepension eller kombinera med uttag av inkomstpension. Den som väljer att ta ut premiepension kan samtidigt fortsätta arbeta och tjäna in nya pensionsrätter.

I rapporten [Utbetalningar av premiepension till pensionärer](#) > finns ett utförligare beskrivning av vilka faktorer som påverkar premiepensionen. Rapporten visar statistik över utbetalning av premiepension och den ökade betydelse som premiepensionen får för pensionärer. Rapporten redovisar dels de nivåer för premiepensionsbelopp som gäller för år 2022, dels resultatet av Pensionsmyndighetens årliga omräkningar av premiepensionsbelopp under perioden 2002–2022.

Beloppsnivåerna som redovisas nedan avser senast beslutade belopp per 31 december 2021.

3.3.1 Beloppsnivåer i premiepensionen

Premiepensionssystemet håller fortfarande på att fasas in så hur stor del premiepensionen utgör av den totala pensionen ser olika ut för olika åldersgrupper. Storleken på utbetalade belopp ökar med senare pensioneringsår och premiepensionen kan för många nya pensionärer utgöra en betydligt större andel av den totala pensionen än för äldre pensionärer.

För alla med födelseår mellan 1938 och 1953 sker en stegvis infasning där man har både en del av sin allmänna pension enligt det nya regelverket och en del enligt det gamla ATP. Personer födda 1954 eller senare har hela sin pension enligt det nya regelverket.

En annan faktor som kan förklara beloppsnivåerna i premiepensionen är längden på intjänandetiden. Eftersom systemet startade 1995 har dagens pensionärer endast kunnat tjäna in till premiepensionen under senare delen av sitt liv. Möjlighet till en längre intjänandetid och högre kapital och högre beloppsnivåer ökar därför för pensionärer i de yngre åldersgrupperna.

Den som ansöker om att ta ut sin premiepension kan välja mellan de fyra uttagsnivåerna 25, 50, 75 respektive 100 procent. Pensionären kan ändra uttagsnivå och även avbryta utbetalningen. De flesta, drygt 99 procent av pensionärerna, väljer 100 procent uttagsnivå.

[Tabell 3.5](#) redovisar de genomsnittliga månatliga beloppen i kronor per december 2021 uppdelat på kön och försäkringsform för pensionärer som har 100 procent uttagsnivå. I genomsnitt hade en pensionär 861 kronor i månaden i premiepension. Pensionärer med fondförsäkring hade i genomsnitt 884 kronor, jämfört med 768 kronor för pensionärer med traditionell försäkring. Män hade i genomsnitt 160 kronor mer i premiepension än kvinnor. Spridningen är ganska stor, exempelvis var det högsta månadsbeloppet av premiepension i december 2021 drygt 11 000 kronor.

Tabell 3.5 Genomsnittlig månatligt belopp av premiepension, uttagsnivå 100 %, i kronor

Kön	Samtliga	Fondförsäkring	Traditionell försäkring
Kvinnor	783	801	717
Män	943	971	825
Samtliga	861	884	768

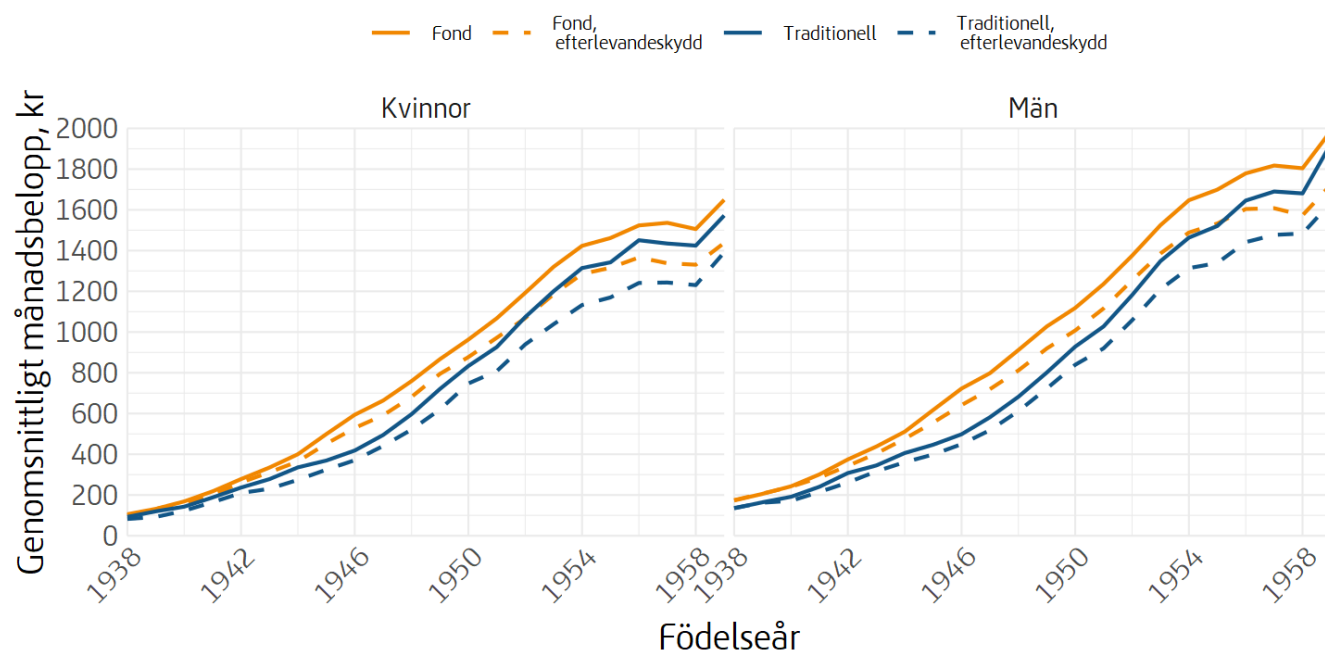
Belopp per 31 december 2021.

I figur 3.6 visas genomsnittligt månatligt belopp av premiepension för dem som tar ut sin premiepension vid uttagsnivå 100 procent per ålder. Det framgår att yngre pensionärer har en högre genomsnittlig premiepension och det gäller både för pensionärer med fondförsäkring och för pensionärer med traditionell försäkring. I figuren är de olika försäkringsformerna även uppdelat på pensionärer med och utan efterlevandeskydd. Beloppen är lägre för dem som valt efterlevandeskydd. Det beror på att pensionsutbetalningen beräknas pågå under en längre tid, eftersom den betalas ut så länge minst en av makarna/samborna lever.

– Läs mer om efterlevandeskydd

[Vad händer med pensionen när du dör? ›](#)

Figur 3.6 Genomsnittlig månatligt belopp för premiepension uppdelat på försäkring och kön

Not: Uppdelat på fond- och traditionell försäkring, med och utan efterlevandeskydd. Endast pensionärer med uttagsnivå 100 % redovisas. Belopp per 31 december 2021.

4. Fonder och fondval i fondförsäkringen

Om kapitlet

I detta avsnitt redovisas statistik om förvalet AP7 Såfa och de mest valda fonderna samt den hållbarhetsinformation som finns om fondernas investeringar på fondtorget. Avsnittet visar även statistik om pensionsspararnas och pensionärernas fondval och aktivitet vad gäller fondbyten.

I slutet av 2021 hade pensionssparare och pensionärer sitt kapital placerat i totalt 470 (486) fondvalsalternativ som förvaltades av 65 (65) fondförvaltare. I detta antal ingår också det statliga förvalet AP7 Såfa, de tre portföljalternativen AP7 Försiktig, AP7 Balanserad och AP7 Offensiv samt de två basfonderna AP7 Aktie och AP7 Ränta. Majoriteten, nästan 5 miljoner av pensionssparare och pensionärer hade sitt kapital placerat i förvalet AP7 Såfa. [Tabell 4.1](#) visar AP7 Såfa och de nio följande fonder som flest pensionssparare och pensionärer hade sitt kapital i.

4.1 De mest valda fonderna

Tabell 4.1 De tio mest valda fonderna

Fondnamn	Antal fondval	Marknadsvärde, miljoner kronor	Värdeutveckling 2021, procent	Värdeutveckling snitt 5 år, procent
AP7 Såfa - Statens årskullsförvaltningsalternativ	4 984 127	914 948	.	.
Swedbank Robur Technology A	336 262	73 357	43	31,6
AMF Aktiefond Sverige	196 262	33 385	40	15,2
Didner & Gerge Aktiefond	185 711	34 127	33	12,7
AMF Aktiefond Världen	181 407	28 586	37	14,7
Swedbank Robur Aktiefond Pension	167 174	28 761	35	14,7
Swedbank Robur Access Sverige A	149 631	19 537	34	15,3
AP7 Aktiefond	148 034	35 159	35	16,9
Swedbank Robur Transfer 80	124 522	37 775	32	11,7
Swedbank Robur Access Global A	122 125	17 196	34	15,1

Not: Tabellen visar antal fondval, en individ kan göra upp till fem fondval. Avkastning i AP7 Såfa beror på individens fördelning mellan AP7 Aktie och AP7 Ränta. Fördelningen beror på spararens ålder, efter 55 års ålder ökar andelen AP7 Ränta stegvis.

– Läs mer om fonderna och fondvalen på fondtorget

Statistik om fonderna och fondvalen publiceras månadsvis här: [Statistik om premiepensionens fonder](#) ›

Förändringarna på listan över förvalet AP7 Såfa och de mest valda fonderna är ofta små mellan åren, eftersom relativt få pensionssparare och pensionärer väljer att ändra sin fondportfölj genom fondbyten. En del fonder är också generationsfonder där placering och risk anpassas efter spararens ålder. De som valt generationsfonder kan antas ha gjort ett aktivt val att endast välja fond en gång. Detta är också tanken med generationsfonder, att spararen ska kunna ha sitt kapital i fonden fram till pensionen och under pensionstiden. Risken i placeringarna minskas med stigande

ålder utan att individen själv behöver vara aktiv under sparandetiden. Även förvalet AP7 Såfa är en generationsfond.

Av det totala kapitalet förvaltades 59 procent i förvalet AP7 Såfa medan andelen förvaltad kapital hos de nio mesta valda fonderna uppgick till ungefär 15 procent.

4.2 Hållbara fonder och koldioxidrisk på fondtorget

Hållbarhetsinformation om fondernas investeringar finns på Pensionsmyndighetens fondtorg för att pensionssparare och pensionärer ska kunna få information och underlag om fondernas hållbarhetsarbete och inriktning. Den ska också underlätta att jämföra olika fonder. Informationen inhämtas från fondbolagen själva.

I [Tabell 4.2](#) framgår att de flesta fonder på fondtorget anger att de beaktar hållbarhetsaspekter i sin förvaltning, det gäller miljöaspekter såväl som sociala och bolagsstyrningsaspekter.

Tabell 4.2 Hållbarhetsaspekter som beaktas i förvaltningen av fonden

Hållbarhetsaspekter	Antal fonder	Antal fondval	Andel av kapitalet, %
Bolagsstyrningsaspekter	443	7 138 843	99,2
Miljöaspekter	440	7 147 246	97,6
Sociala aspekter	441	7 152 498	97,6

I [tabell 4.3](#) redovisas antal fonder där vissa produkter och tjänster väljs bort av förvaltaren, det vill säga fonden placerar inte i bolag som är involverade i dessa. De produkter och tjänster som valts bort i flest fonder är kategorin klusterbomber och personminor samt kemiska och biologiska vapen, medan bolag som är involverade i genetiskt modifierade organismer och uran mer sällan väljs bort i fonder.

Tabell 4.3 Metod som används - Fonden väljer bort

Produkt/tjänst som väljs bort	Antal fonder	Antal fondval	Andel av kapitalet, %
Klusterbomber och personminor	448	7 166 789	95,2
Kemiska och biologiska vapen	439	7 135 261	95,0
Kärnvapen	413	7 012 008	94,1
Tobak	341	6 524 915	86,5
Pornografi	285	6 078 460	81,5
Vapen och/eller krigsmateriel	283	4 579 961	60,4
Kommersiell spelverksamhet	246	5 192 186	67,2
Fossila bränslen (olja/gas/kol)	233	5 433 018	39,4
Alkohol	214	4 197 776	56,9
Kol	210	3 210 398	69,4
Uran	135	1 246 551	16,1
Genetiskt modifierade organismer (GMO)	42	288 892	3,9

För att ge en helhetsbild finns även indikatorerna Hållbarhetsrisk och låg CO2-risk presenterade på Pensionsmyndighetens fondtorg. Dessa tillhandahålls av Morningstar som är en oberoende leverantör av fondanalys och fondinformation och tas fram med hjälp av data från Sustainalytics som är specialiserade på hållbarhetsanalys. För att få ett värde behöver minst 67 procent av fondens innehav vara analyserat. Hållbarhetsrisk är ett värde mellan 0–100 som visar hur väl fondens innehav hanterar finansiella risker kopplade till miljö, arbetsförhållanden och ägarfrågor. Ett lägre värde innebär lägre risk att fonden kan få oväntade förluster kopplat till dessa faktorer. I [tabell 4.4](#) respektive [tabell 4.5](#) visas de fonder med högst respektive lägst hållbarhetsrisk av de fonder vars innehav analyserats.

Tabell 4.4 De 5 fonder på fondtorget med lägst hållbarhetsrisk

Fondnamn	Morningstar ESG Risk
Templeton Global Bond Fund A	8
UB Europa REIT Placeringsfond A	14
UB Global REIT Placeringsfond A	15
BlackRock - World Real Estate Securities Fund A2	15
Handelsbanken Långränta A1	16

Tabell 4.5 De 5 fonder på fondtorget med högst hållbarhetsrisk

Fondnamn	Morningstar ESG Risk
Pictet Global Emerging Debt R	41
BlackRock - World Mining A2	33
East Capital Ryssland	32
Pictet-Emerging Corporate Bonds R	32
BlackRock - World Energy A2	32

Läs mer om fondernas hållbarhetsinformation

[Hållbara fonder >](#)

4.3 Pensionsspararnas och pensionärernas aktivitet i fondförsäkringen

I detta avsnitt redovisas pensionsspararnas och pensionärernas aktivitet i fondförsäkringen i termer av de fondbyten som görs. Ett fondbyte betyder att individen aktivt väljer att placera om sitt premiepensionskapital i olika fonder. Ett fondbyte kan innebära att individen väljer till eller byter ut upp till fem fonder, men även att spararen ändrar eller återställer procentuell fördelning mellan de valda fonderna. I den här statistiken räknas inte det första aktiva fondvalet som en individ gör som ett fondbyte, utan det är först när individen gör sitt andra val som den har genomfört ett byte.

Läs mer om fondval

[Ditt premiepensionsval >](#)

[Stöd för ditt fondval >](#)

[Premiepensionsfonder och fondbyte - frågor och svar >](#)

4.3.1 Fondbyten under 2021

Tabell 4.6 visar antal fondbyten samt antal och andel personer som gjort minst ett fondbyte under 2021, med föregående års siffror inom parentes. Urvalet omfattar pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring, men redovisar inte fondval som har gjorts av efterlevande för den avlidne makens/sambons fondförsäkring. Andelen som har gjort ett byte har ökat något från 4,3 procent 2020 till 4,6 procent 2021. Män som grupp genomförde fler fondbyten än kvinnor.

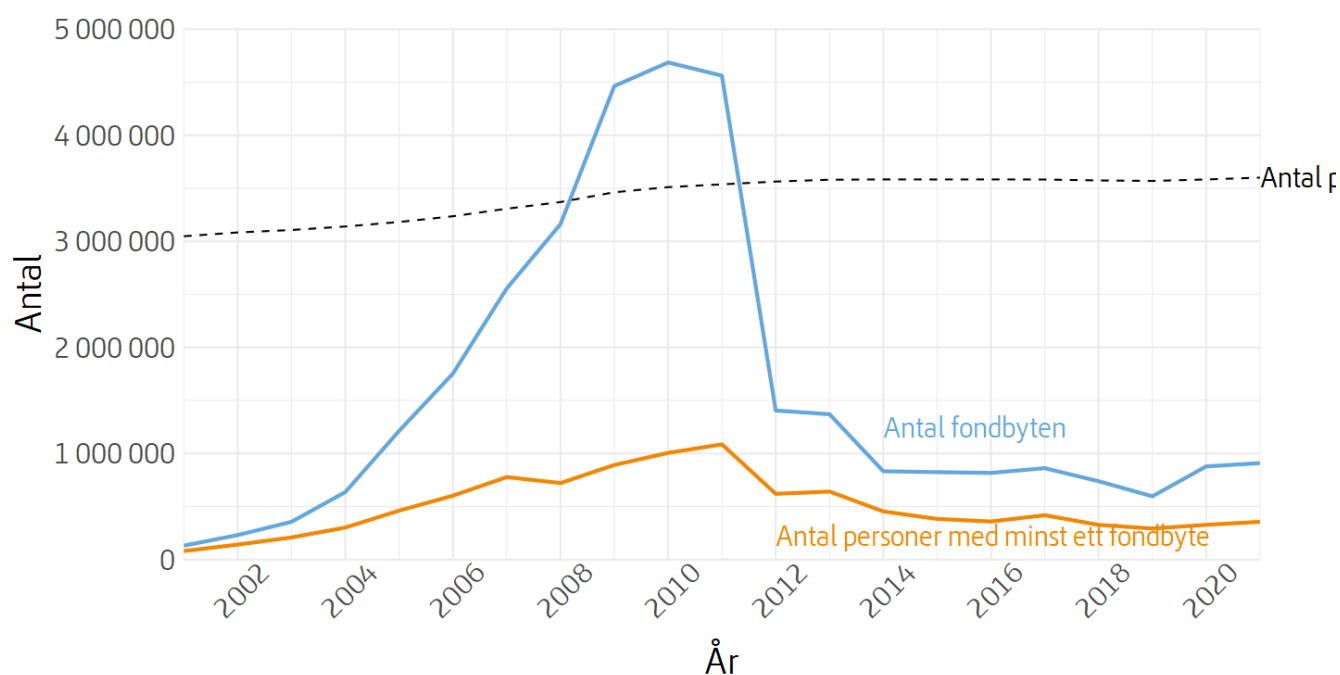
Tabell 4.6 Fondbyten under 2021

Kön	Antal byten	Antal personer	Andel av total, %
Kvinnor	323 000 (296 000)	138 000 (125 000)	3,7 (3,4)
Män	586 000 (582 000)	218 000 (202 000)	5,5 (5,2)
Samtliga	910 000 (878 000)	356 000 (328 000)	4,6 (4,3)

Not: Antal fondbyten samt personer som genomfört minst ett fondbyte under 2021, antal och andel i procent av pensionssparare och pensionärer utan traditionell försäkring. 2020 års siffror inom parentes.

Det är andra året i följd som antalet fondbyten ökar något, vilket är litet trendbrott sett till den senaste tioårs perioden nedåtgående trend. Ökningen kan förklaras av de kraftiga rörelserna på de finansiella marknaderna som varit de två senaste åren under pandemin och som lett till att fler än tidigare bytt fonder. [Figur 4.1](#) visar totalt antal fondbyten och personer som har gjort minst ett fondbyte för 2001–2021. Den svarta streckade linjen är antal personer med eget fondval, det vill säga personer som någon gång har gjort ett fondval och inte har bytt till traditionell försäkring vid pensionering. Som figuren visar har antalet personer som gör minst ett byte legat relativt stabilt senaste åren. Ökningen av antalet fondbyten innebär alltså att det ofta är samma personer som byter flera gånger under året. Den kraftiga minskningen av antal fondbyten 2011 beror på att Pensionsmyndigheten vid denna tid stoppade möjligheten för förvaltningsföretagen att genomföra massbyten.

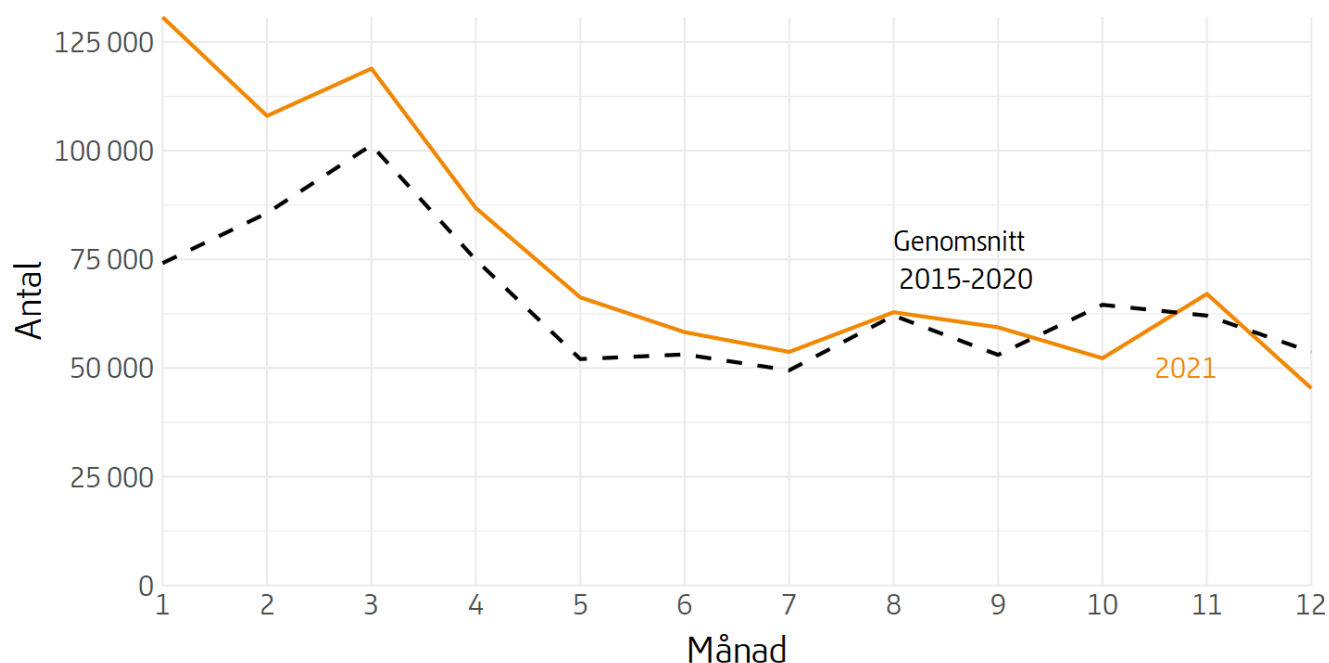
Figur 4.1 Fondbyten 2001-2021

Not: Antal fondbyten och antal personer som gjort minst ett byte under 2001-2021 samt antal personer med egen fondportfölj per den 31 december respektive år.

Figur 4.2 visar antalet fondbyten per månad 2021. Detta jämförs med genomsnittligt antal fondbyten som sker varje månad sett över de sex föregående åren. 2021 års fondbyten följer de senaste årens säsongsmonster, men det framgår också att antalet fondbyten var relativt högt under årets första halva. Det andra halvåret var antalet fondbyten i nivå med genomsnittet de senaste åren. De månader där det skett flest fondbyten är januari, februari och mars, vilket kan förklaras av att orange kuvert skickas ut i början av varje år.

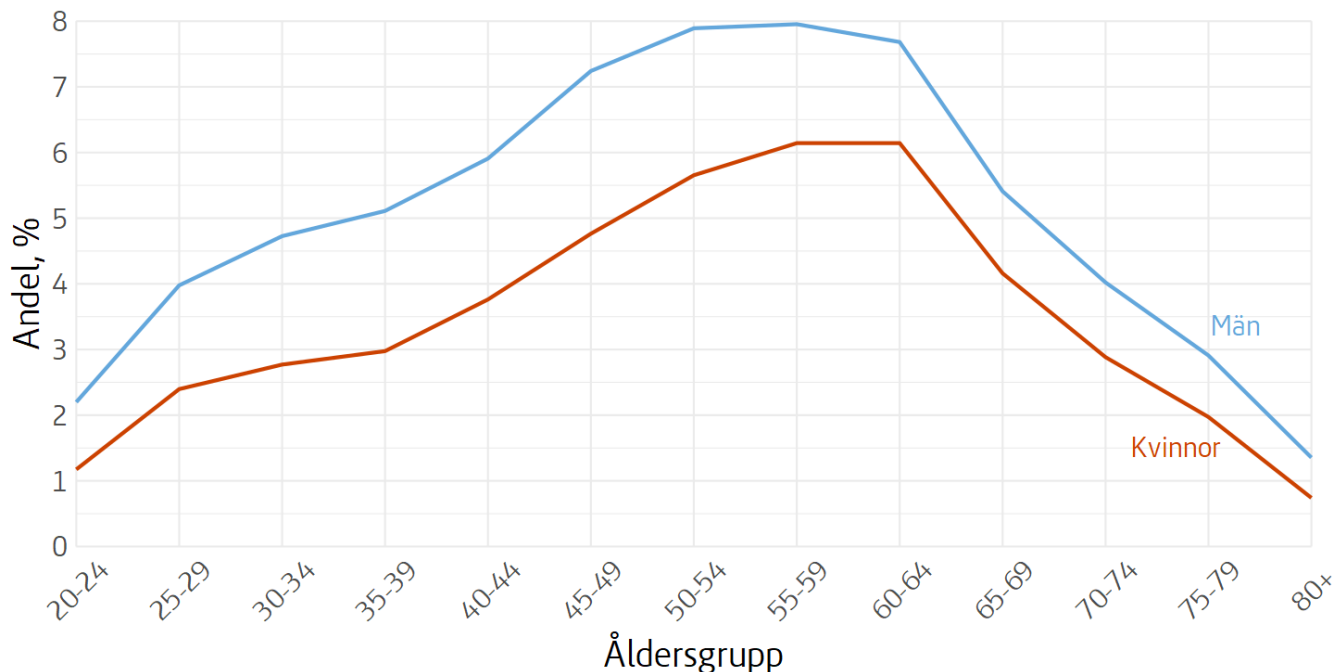
Figur 4.2 Antal fondbyten per månad

Not: Antal byten som sker per månad, 2021 och genomsnittlig 2015-2020.

Vidare kan det skönjas vissa mönster i aktiviteten i form av fondval bland sparare och pensionärer i olika åldersgrupper och kön. Figur 4.3 visar andel av pensionssparare och pensionärer som har genomfört minst ett fondbyte under 2021 per kön och åldersgrupp. En större andel av män än av kvinnor genomförde minst ett fondbyte för alla ålderskategorier. Bland män i åldern 50-64 år var det högsta andel som bytte fonder.

Figur 4.3 Andel som har bytt fonder under 2021 efter åldersgrupp och kön

4.3.2 Fondbyten och värdeutveckling under 2021

För att belysa eventuella samband mellan en pensionssparares aktivitet i form av fondbyten och uppnådd värdeutveckling redovisas nedan information om antal fondbyten i förhållande till värdeutveckling, dels under 2021 och dels sedan inträde. Urvalet här omfattar inte pensionärer. Figuren är en översiktsbild av fördelningen av värdeutvecklingen och alltså inte en fullständig bild över alla pensionssparare som ingår i premiepensionssystemet.

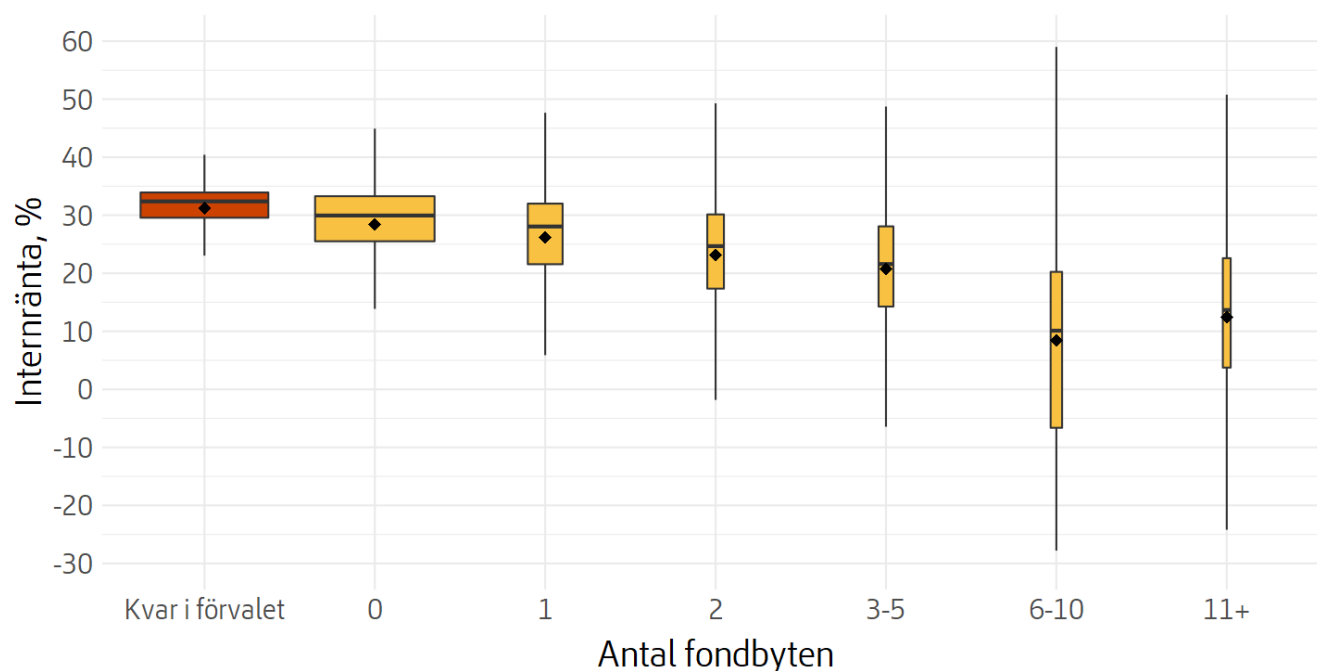
Figur 4.4 visar fördelningen av värdeutveckling för spararna efter antal fondbyten per person under 2021 i ett lådagram. Värdeutvecklingen för de som är kvar förvalsalternativet är inkluderad i figuren som referens. Lådornas bredd motsvarar andelen som gruppen utgör av urvalet vilket bland annat visar att de flesta med eget fondval inte har gjort något fondbyte under året. Figuren visar att den genomsnittliga värdeutvecklingen är lägre desto fler fondbyten, men spridningen i värdeutveckling är också större. Högst genomsnittlig värdeutveckling har de som ligger kvar i förvalet eller inte gjorde några fondbyten under 2021.

– Vad är ett lådagram?

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för den genomsnittliga värdeutvecklingen per antal fondbyten. Det horisontella strecket markerar medianen och romben medelvärde. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av värden för värdeutvecklingen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Observationerna som är större respektive lägre än dessa värden betraktas som så kallade uteliggare och redovisas inte i figuren.

Lådornas bredd motsvarar här andelen observationer som respektive grupp utgör.

Figur 4.4 Genomsnittlig värdeutveckling under 2021 efter antal fondbyten per person

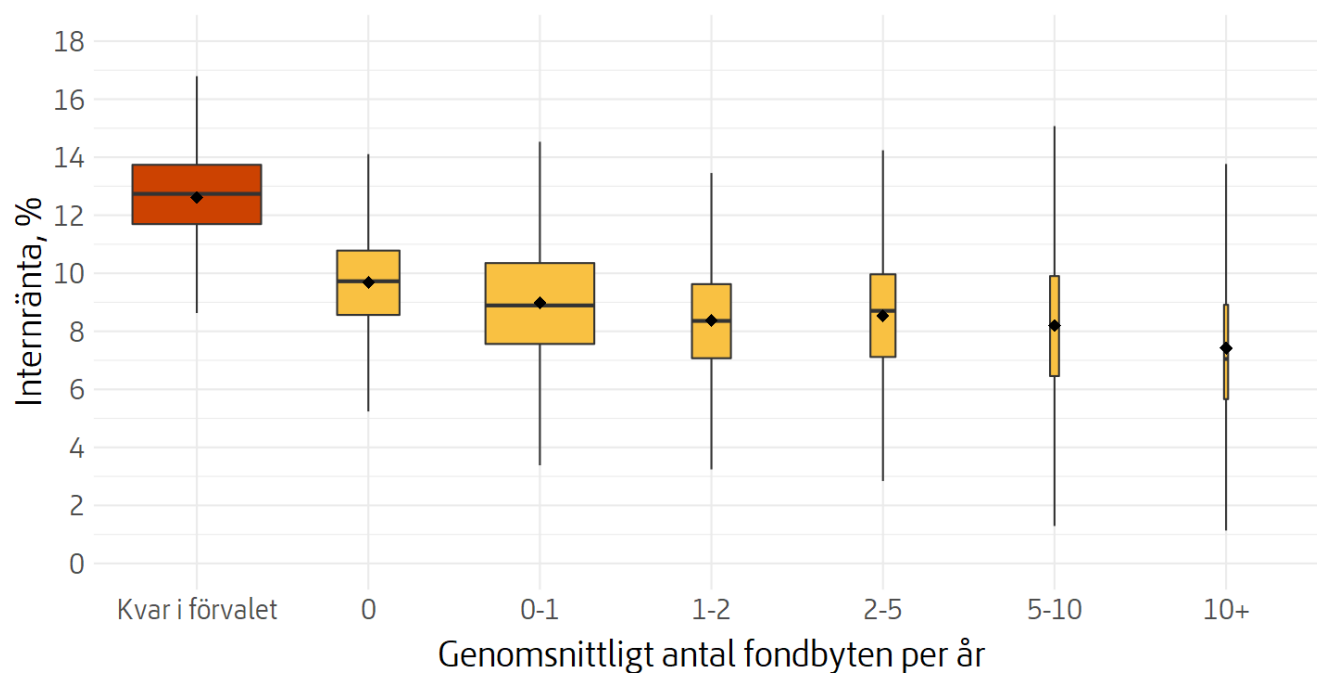
Med [Figur 4.5](#) beaktas istället värdeutvecklingen och fondbyten sedan inträde. I figuren visas fördelningen av genomsnittlig årlig värdeutveckling efter genomsnittligt antal fondbyten per år för personer med eget fondval. Värdeutvecklingen för sparare som är kvar i förvalet är inkluderade som referens. Lådornas bredd motsvarar gruppens andel av urvalet. Figuren visar att spridningen av värdeutvecklingen är betydande över hela skalan och att den största delen av dem som har eget fondval antingen aldrig bytt fonder eller har gjort det vid ett fåtal tillfällen. Många har vid någon tidpunkt gjort ett initialt val av fonder, och sedan hållit kvar vid detta val allt sedan dess. I figuren framgår att de som är kvar i förvalet har haft högst värdeutveckling och inget positivt samband mellan antal fondbyten och värdeutveckling finns, men för att utreda eventuella samband krävs djupare analys.

– Vad är ett lådagram?

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för den genomsnittliga värdeutvecklingen per antal fondbyten. Det horisontella strecket markerar medianen och romben medelvärde. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av värden för värdeutvecklingen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Observationerna som är större respektive lägre än dessa värden betraktas som s.k. uteliggare och redovisas inte i figuren.

Lådornas bredd motsvarar här andelen observationer som respektive grupp utgör.

Figur 4.5 Genomsnittlig årlig värdeutveckling sedan inträde efter genomsnittligt antal fondbyten per år och person

Not: Antal fondbyten är angivet i genomsnittliga per år och person. Värdet 0 på den horisontella axeln innebär alltså att individen aldrig har genomfört ett fondbyte och värdet 0-1 att det genomsnittliga antal fondbyten per år ligger mellan 0 och 1.

Bilagor

Bilaga 1 Om dataunderlaget

Denna rapport baseras på data som genererats från Pensionsmyndighetens databaser Pluto och Pedal. Pluto innehåller individspecifik information om pensionsspararnas och pensionärernas pensionsrätter samt hur deras premiepensionsmedel är placerat, inklusive de transaktioner och den handel som sker med fonder i fondförsäkring, medan Pedal innehåller en förädling av denna data och även annan kundspecifik information, till exempel kön och ålder.

Beskrivningen av pensionsspararna och pensionärerna grundas i huvudsak på data för hela populationen i försäkringskollektivet inom premiepensionen. Undantagna är avsnitten som handlar om värdeutvecklingen för individerna. I dessa avsnitt har populationen begränsats till individer med ett premiepensionskapital högre än 20 000 kronor i slutet av 2021. Extremvärden som har uppstått på grund av särskilda omständigheter, till exempel retroaktiva ändringar av pensionsrätter som orsakar onormala kassaflöden, kan finnas i materialet.

Om inget annat anges i rapporten är det data per den 31 december år 2021 som presenteras. Synonymer för denna tidpunkt är "vid utgången av 2021" och "i slutet av 2021". De siffror som anges inom parentes avser motsvarande uppgifter för 2020.

Bilaga 2 Om avkastningsmätt för fondförsäkringen

De premiepensionsmedel för icke fastställda pensionsrätter som avsätts för pensionsspararen varje månad förvaltas tillfälligt av Pensionsmyndigheten fram till dess att pensionsmedlen placeras på spararens premiepensionskonto. Denna placering sker en gång per år och då fördelas medlen i förvalet AP7 Såfa eller efter den senast valda fördelningen av fonder för dem med eget fondval. Avkastningen på pensionsmedlen före placering i premiepensionsförsäkringen beror på utfallet av den tillfälliga förvaltningen men det är avkastningen i fondförsäkringen som har avgörande betydelse. De avgifter som betalas till Pensionsmyndigheten och fondförvaltare samt de återförda förvaltningsavgifterna (rabatter) påverkar också avkastningen.

När det sker ett kapitalflöde i en premiepensionsförsäkring är det inte tillräckligt att jämföra ett ingående och utgående portföljvärde för att mäta avkastningen. Det beror på att det utgående premiepensionskapitalet inte bara påverkas av marknadsvärdering utan även av fortsatta in- och utbetalningar. För att ge en korrekt beskrivning av hur avkastningen på premiepensionskapitalet har utvecklats under flera perioder behöver avkastningen vägas samman på något sätt. De allmänt vedertagna mått som används i rapporten är tidsviktad avkastning och kapitalviktad avkastning. Tidsviktad avkastning mäter hur avkastningen har utvecklats för fonden medan kapitalviktad avkastning visar avkastningen för pensionsspararen. Nedan följer en förenklad beskrivning av de två måtten.

En utförligare beskrivning av de olika måtten finns i dokumentet: [Det allmänna pensionssystemets värdeutveckling](#) ».

Tidsviktad avkastning

För att mäta avkastningen för en fond används tidsviktad avkastning. Måttet rensar bort effekterna av in- och utflöden av kapital, det vill säga huruvida det har kommit in nya pensionsrätter eller att det har betalats ut avgifter inverkar inte på den framräknade avkastningen. Tidsviktad avkastning mäter alltså avkastningen för en insatt krona under en viss tidsperiod. När tidsviktad avkastning beräknas för en period vägs avkastningen för delperioderna samman med lika vikter. En delperiod utgörs av tiden mellan två kassaflöden.

Tidsviktad avkastning kan användas för rättvisande jämförelser av avkastningen mellan fonder där fondförvaltare inte kan avsätta mer kapital vid goda avkastningsförhållanden eller omvänt. Måttet kan även användas för att jämföra med relevanta marknadsindex eller med andra förvaltares avkastning.

I premiepensionssystemet kan inte pensionsspararen fritt bestämma in- eller utflödet av kapital till premiepensionsförsäkringen. Däremot avgör spararen om och när de placerade pensionsmedlen ska föras över till en annan fond. Fondförvaltarna på fondtorget har inget inflytande över kapitalflödet från premiepensionssystemet till fonderna på fondtorget.

Kapitalviktad avkastning

För att mäta värdeutvecklingen på en premiepensionsförsäkring används kapitalviktad avkastning, det vill säga genom en framtagna internränta. Internräntan kan i detta fall jämföras med den ränta som skulle ha bidragit till att generera värdet på premiepensionskapitalet om motsvarande belopp av intjänade pensionsrätter istället hade placerats på ett bankkonto.

Kapitalviktad avkastning tar hänsyn till kapitalflödet i premiepensionsförsäkringen genom att väga samman avkastningen med det premiepensionskapital som finns under motsvarande period. Det innebär att avkastningen under perioder där det förvaltade kapitalet varit stort väger tyngre i beräkningen än avkastningen under perioder då kapitalet varit litet. De kapitalflöden som påverkar kapitalviktad avkastning är inbetalade pensionsrätter, räntan på de preliminära pensionsrätterna som erhålls under den tillfälliga förvaltningen, avkastningen på fonderna i portföljen, förvaltningsavgiften till fondbolagen, rabatten på förvaltningsavgiften, tilldelning av arvsvinster, administrationsavgiften till Pensionsmyndigheten samt pensionsutbetalningar.

Notera att pensionssparare som valt samma fond men haft olika kapitalflöden på sina konton, t ex i form av inbetalda pensionsrätter och arvsvinster, kommer att uppvisa olika kapitalviktad avkastning fast de har placerat sitt kapital i samma fond. Den kapitalvägda avkastningen kan därför inte användas för att jämföra sparare som investerat i samma fond. När kapitalviktad avkastning beräknas söks den så kallade internräntan. Internräntan är den diskonteringsränta som resulterar i att nuvärdet av alla kassaflöden, inklusive portföljens utgående värde, precis motsvarar portföljens ingående värde.

För att beräkna internräntan krävs kännedom om (1) utgående portföljvärde (marknadsvärde), (2) alla kassaflöden till och från premiepensionsförsäkringen och dess fondportfölj, samt (3) tidpunkten för dessa kassaflöden.

Fotnoter

1. Uppgiften avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv.
2. Uppgiften avser utbetalat belopp dividerat med genomsnittligt antal utbetalningar.
3. Startdatum är satt till 2000-12-13. Alla pensionsrätter var då placerade i fonder vid första fondvalet år 2000.
4. Balansindex används när pensionssystemet befinner sig i en period av balansering
5. Måttet som används vid beräkningen av avkastning är tidsviktad avkastning
6. AP7 Såfa, AP7 Aktie, AP7 Ränta eller AP7 Offensiv/Balanserad/Försiktig
7. Pensionsmyndigheten beslutar hur pengarna inom den traditionella försäkringen ska förvaltas och placeras. Pengarna delas upp i en ränteportfölj och en aktieportfölj. Kammarkollegiet förvaltar de räntebärande tillgångarna, medan aktiekapitalet är fördelat på tre fonder för att få en global spridning av kapitalet. Dessa fonder förvaltas passivt. Läs mer om förvaltningen i myndighetens årsredovining (<https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/rapporter/arsredovisningar>)